

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper
Kandidatuppsats 15 hp | Journalistik | HT 2014
Journalistik och multimedia

Veckorevyns ambivalenta kvinnsyn

- Framställningen av kvinnor i *Veckorevyn*
under tre perioder av 1900-talets
kvinnorörelse

Av: Jenny Carlsson och Lisa Dahlgren

Handledare: Kristina Lundgren

Examinator: Håkan Lindhoff

Abstract

Den här uppsatsen ska undersöka hur tre perioder av kvinnorörelser i Sveriges historia avspeglas i framställningen av kvinnor i *Veckorevyn*. Syftet är att undersöka ifall framställningen av kvinnor förändras i förhållande till dessa tre perioder.

Detta har gjorts med en kvantitativ innehållsanalys där ett kodschema använts. Det har också gjorts en kvalitativ innehållsanalys med kritisk diskursanalys och semiotisk analys av två nummer under respektive period.

Teorier om veckopressens påverkan på läsaren har använts. För att analysera materialet djupare har även feministiska teorier använts.

Under den första undersökningsperioden som är 1936-1945 framställs kvinnor i *Veckorevyn* som söta flickor. Den kvinnorörelse som fanns under denna period avspeglas knappt alls i *Veckorevyns* material.

Under den andra undersökningsperioden som är 1970-1979 framställs kvinnor i *Veckorevyn* som samhällsmedvetna kvinnor som vill ha en förändring. Mycket av materialet i *Veckorevyn* handlar om relationer och reportagen och artiklarna har en politisk underton.

Under den tredje undersökningsperioden som är 1990-1999 framställs kvinnor på ett sexualiserat sätt, de är självständiga men följer ändå samhällets mall. Strävan efter att behaga mannen är central.

Veckorevyn har en viss avspeglning av vad som sker i samhället trots att detta inte är *Veckorevyns* uppgift. Dock tar *Veckorevyn* inte chansen att informera sina läsare om vilka ändrade samhällsvillkor som finns för kvinnor i sin tid.

Nyckelord

Veckorevyn, kvinnorörelse, representation, veckopress, kritisk diskursanalys

Innehåll

1. Inledning.....	1
1.1. Syfte och frågeställning.....	2
2. Bakgrund.....	2
2.1 <i>Veckorevyns</i> och veckopressens framväxt.....	2
2.2 Svensk kvinnorörelse under tre perioder.....	5
2.2.1 Första vågens kvinnorörelse.....	6
2.2.2 Andra vågens kvinnorörelse.....	7
2.2.3 Tredje vågens kvinnorörelse.....	9
3. Tidigare forskning.....	11
4. Teoretisk ram.....	14
4.1 Teorier om veckotidningars påverkan.....	14
4.2 Feministiska teorier.....	16
5. Metod.....	17
5.1 Definitioner.....	18
5.2 Kvantitativ innehållsanalys.....	18
5.2.1 Urval för den kvantitativa innehållsanalysen.....	19
5.3 Kvalitativ innehållsanalys: kritisk diskursanalys.....	20
5.3.1 Urval kvalitativ innehållsanalys.....	20
5.4 Semiotisk analys.....	21
5.4.1 Urval semiotisk analys.....	22
5.5 Metodkritik.....	22
6. Resultat och analys.....	23
6.1 Kvantitativ innehållsanalys.....	23
6.2 Kvalitativ innehållsanalys.....	29
6.2.1 Period 1.....	29
6.2.1.1 Kritisk diskursanalys.....	29
6.2.1.2 Semiotisk analys.....	32
6.2.2 Period 2.....	35
6.2.2.1 Kritisk diskursanalys.....	35
6.2.2.2 Semiotisk analys.....	39
6.2.3 Period 3.....	41
6.2.3.1 Kritisk diskursanalys.....	42
6.2.3.2 Semiotisk analys.....	46
7. Slutdiskussion och sammanfattning.....	48
Källmaterial.....	51
Referenslista.....	52
Bilaga 1.....	53
Bilaga 2.....	57

Figurförteckning

Tabell 1 Snittantalet sidor för en tidningsutgåva	s. 23
Tabell 2 Frekvenstabell av innehåll	s. 24
Tabell 3 Vilket kön har personen på omslaget	s. 24
Tabell 4 Vad innehåller puffarna	s. 25
Tabell 5 Vad handlar läsarbreven om	s. 26
Tabell 6 Vem svarar på läsarbreven	s. 27
Tabell 7 Vem är problemet i läsarbreven	s. 27
Tabell 8 Vem är huvudpersonen i artiklar och reportage	s. 28
Tabell 9 Vad handlar artiklar och reportage om	s. 28

1. Inledning

Veckorevyn kan enligt Larsson inte ses som en traditionsbildare eftersom den ändrat karaktär så många gånger. *Veckorevyn* har verkat vara ett experimentfält på Åhlén & Åkerlunds förlag där de testade nya idéer. (Larsson 1989, s.128-129) *Veckorevyns* läsare är en ung kvinna. Förlaget beskriver själva läsarna av *Veckorevyn* som aktiva och intresserade av mode. 1978 lanserades tidningen som en ungdomstidning. (Larsson 1989, s.150) (Jais-Nielsen 2004, s.93) Alla kvinnorörelser i Sveriges historia vill utveckla den unga kvinnan i sin tid och *Veckorevyn* har unga kvinnor som målgrupp. Därför är det möjligt att *Veckorevyn* också tar åt sig av förändringarna i samhället vilket påverkar innehållet i magasinet och i sin tur kommer detta att kunna påverka kvinnor.

Gunilla Jarlbros forskning i boken *Medier, genus och makt* (2006) visar att mediernas bilder och veckopressens ideal sätter spår i läsarna, vad vi anser är modernt, snyggt och åtråvärt. Medierna och veckopressen förser läsarna med föreställningar om hur den perfekta kroppen ska se ut i den rådande tidsepoken. (Jarlbro 2006, s.109) Därför vill vi undersöka om *Veckorevyn* har kunnat påverka sina läsare. Även om vi inte kunnat fråga läsare från de tre olika perioderna om de känts sig påverkade har vi kunnat hitta spår av påverkan på läsarna i läsarbreven.

Den här uppsatsen utgår från tre perioder av Sveriges historia. Den första vågens kvinnorörelse tog sin början redan under tidigt 1900-tal och det var då som bland annat kampen för kvinnlig rösträtt pågick. *Veckorevyn* kom ut först 1935 och då är den första vågens kvinnorörelse fortfarande gällande vad gäller ideal och normer. Den andra vågens kvinnorörelse tar sin början i skiften mellan 1960- och 1970-talet. Det var då som kampen för fri abort fördes och p-piller blev vanligt i Sverige. I slutet av 1980-talet tar den tredje vågens kvinnorörelse fart med queorteorier och feminismen börjar ifrågasätta sina egna begrepp. Under 1990-talet har kroppsfixeringen växt fram, det är mycket vanligt i *Veckorevyn* och tidningen talar om hur kvinnan bör vara. (Hirdman 2004, s.202-203)

Det har gjorts mycket forskning på *Veckorevyn* men ingen har undersökt tidskriften med utgångspunkt i de tre kvinnorörelser som vi valt att undersöka och på detta sätt tillför vår undersökning något nytt.

1.1. Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att undersöka om och i så fall hur 1900-talets tre perioder av kvinnorörelse avspeglas i *Veckorevyns* framställning av kvinnor, och om vi kan se spår av att *Veckorevyn* har försökt påverka sina läsare i riktning mot respektive periods kvinnorörelse.

För att besvara uppsatsens syfte utgår analysen från denna forskningsfråga:

- Hur avspeglas de tre perioderna i *Veckorevyns* framställning av kvinnor?

Denna övergripande fråga bryter vi ner dels i en bredare kvantitativ innehållsanalys av *Veckorevyn* under de tre perioderna, dels en kvalitativ analys av ett representativt material, både text och bild, från var och en av de tre perioderna, samt en mindre analys av läsarbrev från respektive period för att genom dem få syn på hur läsarna uppfattar *Veckorevyn* och sin samtid.

2. Bakgrund

Den här uppsatsen tar upp tre perioder med tre olika kvinnorörelser. Till att börja med ges en bakgrund om *Veckorevyns* framväxt och dess historia. Sedan ges en bakgrund till de tre perioderna av kvinnorörelse i Sverige.

2.1 *Veckorevyns* och veckopressens framväxt

Under slutet av 1800-talet började veckopressen etablera sig i Sverige. (Lundgren & Ney 2011, s.72) Familjetidningen *Hvar 8 Dag* och kvinnotidningarna *Idun*, *Svensk Damtidning* och *Hemtrefnad* grundades under denna period (Larsson 1989, s.104-106). Under 1900-talet utvecklades familjetidningarna till att rikta sig till kvinnor (Lundgren & Ney 2011, s.72).

Under 1900-talets första decennier förändrades villkoren för kvinnorna genom rösträtt och yrkesarbete. (Lundgren & Ney 2011, s.72)

När *Hvar 8 Dag* lades ned 1932 upptäckte förlaget Åhlén & Åkerlund att en lucka bland läsarna hade öppnats. Denna lucka var kvinnorna. Tidningen *Vecko-Journalen* blev då mer inriktad på en kvinnlig publik. Kvinnorna hade nu blivit läsmyndiga och *Vecko-Journalen* vände sig till en bredare kvinnlig publik än vad *Idun* gjorde. För att locka kvinnor till läsning avbildades fler kvinnor i *Vecko-Journalen* och de avbildades i rörelse och mitt i vardagen. (Larsson 1989, s.104-105)

Åhlén & Åkerlunds förlag blev 1929 köpt av Bonnier men behöll namnet Åhlén & Åkerlund ända fram till 2000 då förlaget bytte namn till Bonnier Tidskrifter. (Bonnier Tidskrifter, 2015)

1935 lanseras *Veckorevyn* av Bonnier genom Åhlén & Åkerlunds förlag och är då en traditionell familjetidning men får snart en kvinnlig och ungdomlig karaktär. Den förändras dock inte genom mer fiktionsmaterial som andra familjetidningar utan genom att chefredaktören Kerstin Wijkmark-Bernadotte skapar en tidning med mode och skiftande material. Det var recensioner, recept, horoskop, skvaller om kändisar och svar på läsarfrågor. (Larsson 1989, s.128-129)

När Wijkmark blev anställd på *Veckorevyn* var tidningen relativt nystartad. Då hade tidningen en liten upplaga och skulle troligen läggas ner. Annars hade Wijkmark fått göra om tidningen. Wijkmark ville göra en dummy för hur hon tyckte att en veckotidning skulle vara. Två veckor senare hade hon en färdig dummy för en ny version av *Veckorevyn*. (Bernadotte 1975, s.86-87) Kerstin Wijkmark blev chefredaktör och upplagan växte och växte. När upplagan började närma sig 100 000 började även kritiken att växa. *Veckorevyn* ansågs vara smakfördärvare och ungdomsförstörare, det mesta av innehållet i *Veckorevyn* ansågs bestå av hjältedyran och idolkult. (Bernadotte 1975, s.88-89)

Den tidiga versionen av *Veckorevyn* beskrevs som en folkligare och ungdomligare variant av *Vecko-Journalen*. (Jais-Nielsen 2004, s.93) *Veckorevyn* kan enligt Larsson inte ses som en traditionsbildare eftersom den ändrat karaktär så många gånger. *Veckorevyn* har verkat vara ett experimentfält på Åhlén & Åkerlunds förlag där de testade nya idéer. Under mellankrigstiden skedde en förändring mot mer fiktion i tidningar som liknade *Veckorevyn*. (Larsson 1989, s.128-129) 1945 kom tidningen *Flick-Journalen* och en av dess konkurrenter var *Veckorevyn*. (Larsson 1989, s.144)

Under 40-talet hade flera tidskrifter funnit sin genomslagskraft i form av folkliga reportage, konsumtion, hemarbete och svensk fiktion. *Året runts* skapare Sven Broman påpekade att det var tidningens minskande av fiktionsmaterialet och ökning av personreportagen som var nyckeln till tidningens framgång. Att ha mindre fiktion och mer reportage är gemensamt för hela den svenska veckopressen under efterkrigstiden. (Larsson 1989, s.91-92)

Efter andra världskriget blir det också mer populärt med personporträtt där bilder av ansikten och ting är i fokus. Man börjar också allt oftare se den ”vanliga människan” i veckopressen. (Larsson 1989, s.138-139) I damtidningar är det dock annorlunda, här är det kändisar och kungligheter som syns och under 1970-talet minskar materialet om den vanliga människan påtagligt. (Larsson 1989, s.141)

Under 1960 och 70-talet etableras damtidningarna och de blir mer fokuserade på mode, en stor tidning under perioden är *Damernas värld*. En konkurrent är *Femina* som skiljer sig åt då de fokuserar mer på kulturellt material. (Larsson 1989, s.148-149)

Barbro Backberger skrev 1966 sin debattbok *Det förkrympta kvinnoidealet*. Hon analyserade 1966 års kvinnoideal i skönlitteraturen, filmen, sexuallitteraturen och dampressen. Hon analyserade sitt material utifrån att veckopressen påverkar kvinnor. Hon skrev att 1965 började *Veckorevyn* ersätta de psykologiska artiklarna med läsarbrev. Brevens gestaltade en oretuscherad verklighet utan glamour, lyx eller lyckligt slut. Läsarna använde redaktionen som en typ av biktstol och redaktionens roll var att utifrån brevmaterialet ge psykologiska råd. (Backberger 1966, 2003, s.94)

I modeartiklarna i *Veckorevyn* under 1960-talet berättades det om hur kvinnan borde sminka sig och klä sig för att vara så vacker som möjligt. Kvinnan framställdes som någon som ska behaga och mannen ska behagas. (Backberger 1966, 2003, s.75-76)

Backberger menade att det flera orsaker till att veckopressen är så populär bland kvinnor. Under 1960-talet var bilden av kvinnorollen i veckopressen konservativ. Veckopressen erbjuder kvinnorna en flykt och en kompensation för de besvikelser som kvinnorna känner i sin vardag. Flådiga bildreportage och modeartiklar kan få kvinnan att drömma sig bort. I veckotidningarna tillfredställs kvinnans behov av romantik och att vara centralfigur, som möjligen avsaknads i vardagen. (Backberger, 1966, 2003, s.57-58)

Från 1970-talet till början av 1980-talet minskar fiktionen även i damtidningarna, *Svensk Damtidning* och *Husmodern* börjar fyllas av fotoreportage. En närhet till läsaren börjar skapas när reportagen handlar om vanliga människor. Under 70-talets senare del fylls *Hemmets Journal* med små korta läsarberättelser som är ett steg i samma riktning. (Larsson 1989, s.91-92) Under 1970-talet förändras också sättet att berätta om människor i hela veckopressen. Det blir vanligare att dramatisera, det blir intimare och mer fokuserat på problem. Det är inte längre framgång och lycka som står i centrum utan nu är sjukdom, skilsmässa och brott intressant. (Larsson 1989, s.141)

Veckorevyn förändrades under 1970-talet och enligt Larsson är det först då som *Veckorevyn* kan ses som en reportagetidning då den kommer att innehålla allt fler reportage.

Kändismaterialet var i *Veckorevyn* annorlunda än i andra kvinnotidningar då det hade en idolframtoning av de kändisar de skrev om. (Larsson 1989, s.150) Förlaget Åhlén & Åkerlunds bild av *Veckorevyns* läsare var en ung kvinna. De beskrev läsarna av *Veckorevyn*

som aktiv, intresserad av mode och skönhet och att prova nya maträtter och 1978 lanserades tidningen som en ungdomstidning. (Larsson 1989, s.150) (Jais-Nielsen 2004, s.93)

På 1980-talet blir *Veckorevyn* en idoltidning och innehåller allt mer bildmaterial (Ekman 1998, s.52) (Larsson 1989 s.150). Från 1985 börjar tidningen påminna om hur tidningen ser ut idag, med redaktionellt material om sex, skönhet och mode skriver Ekman (1998) i sin debattbok *Var så god – makt, kön och media*. (Ekman 1998, s.52)

I slutet av 1990-talet hade *Veckorevyn* en genomsnittlig veckoupplaga på 100 000 exemplar. Det som utmärker tjejtidningen under 1990-talet är det direkta tilltalet, *Veckorevyn* har rubriker som ”Sminkar du dig fel?” och ”Lär dig tolka killarnas blick”. Genom det direkta tilltalet blir *Veckorevyn* läsarens kompis som delar med sig av sina erfarenheter och kunskaper. När Amelia Adamo tog över chefredaktörsposten 1995 fick *Veckorevyn* ett uppsving då hon beslutade sig för att fylla tidningen med sex. Hon vände en årlig förlust på 10-15 miljoner till en vinst på 60 miljoner. (Ekman 1998, s.41-42)

Under den senare delen av 1990-talet ordnades varje år en modelltävling för att utse årets mulliga modell. Deltagarna poserade i underkläder och läsarna fick kryssa i vem de tyckte var vackrast. Vinnaren fick några modelluppdrag för *Veckorevyn* under året. På *Veckorevyn* var man stolta över sin tävling och menade att de var den första tidningen som presenterade ett alternativ till de extremt magra modellerna. De anlidade också i flera omgångar mulliga modeller, och hade för vana att rubricera reportagen som ”mulligt kroppsspecial”. (Ekman 1998, s.78)

2.2 Svensk kvinnorörelse under tre perioder

Den första vågens kvinnorörelse sträcker sig från slutet av 1800-talet en bit in på 1900-talet och ger juridiska rättigheter för kvinnor som rösträtt och myndighet. I slutet av 1960-talet tar den andra vågens kvinnorörelse fart med kampen för abort och kvinnovetenskap som ämne börjar också här. Den andra vågens kvinnorörelse sträcker sig till början av 1980-talet då den går ihop med post-feminism. Feminismen är då självkritisk och genusvetenskapen tar form. Tillsammans med och efter post-feminismen finns den tredje vågens kvinnorörelse fram till idag. Då behandlas queerteorier och inkludering av etnicitet och sexualitet i kvinnorörelsen. (Fagerström & Nilson 2011, s.23)

Detta är den samhällskontext *Veckorevyn* och all veckopress hade möjlighet att förhålla sig till.

2.2.1 Första vågens kvinnorörelse

I boken *Uppror pågår – feminister i tre generationer* (2001) av Ambjörnsson et al. beskrivs tre generationers kvinnorörelser. Den första vågens kvinnorörelse benämns som mormödrarna, den andra vågens kvinnorörelses kvinnor som mödrarna. Döttrarna är de som lever under den tredje vågens kvinnorörelse.

Ambjörnsson et al. (2001) berättar att mormödrarna var de som började arbeta i tidig ålder och var först pigor hos andra och efter att de gift sig fortsatte samma arbete i det egna hemmet. De arbetade under ransoneringstider. De var kvinnorna i fabrikerna som hade lägre löner än de arbetande männen. De finns i bakgrunden av den fackliga kampen. De som var födda i finare hem och kunde få en utbildning, men då skulle den absolut inte vara i juridik utan i litteratur eller språk. De kämpade i motvind och var ofta tvungna att kliva åt sidan, de fick höra om det manliga intellektets överlägsenhet. Det var mycket som inte passade sig för en kvinna, barn och man stod i vägen. De kämpade för fred, rättvisa och en fri skola. De led av enorma barnaskaror och kämpade för sexualupplysning. De som var ensamstående kämpade för barnkrubbor för att kunna arbeta på dagarna. De kämpade för kvinnors frigörelse och kallades kvinnoakskvinnor. Det fanns olika lösningar, en del tänkte att det skulle bli bättre om kvinnors arbete i hemmet omvärderades och en del tänkte att lösningen var lönearbete. (Ambjörnsson et al. 2001, s. 128-129)

I medier började redan under 1920-talet kroppsfixering och utseendefixering visa sig i veckopressen genom Hollywoodfilmernas stjärnideal. I veckopressen visades vikten av att ”se bra ut”. Bilder av filmstjärnors glamorösa liv, mode och kosmetika knöts till det feminina. (Hirdman 2004, s. 32)

I kvinnokampen under den första perioden tillkämpade kvinnor sig rösträtt och allmän rösträtt införs i Sverige 1921. Samma år blir även gifta kvinnor myndiga vid 21 års ålder. Ogifta kvinnor hade vid 21 års ålder blivit myndiga sedan 1884. 1935 får kvinnor lika stor folkpension som män. 1937 får både kvinnliga och manliga folkskollärare lika lön. (Fagerström & Nilson 2011, s. 10-11)

I slutet av 30-talet fortsätter utvecklingen genom att det kom en lag som gjorde det förbjudet att avskeda gravida kvinnor från förvärsarbete. Men kvinnor hålls fortfarande tillbaka i samhället på grund av löneskillnader, ej rätt till abort och brist på förskolor skriver Backberger i sin debattbok. (Backberger 2003, s. 31)

Under denna första våg av feminism var det liberalfeminism som dominerade. (Gemzöe 2010, s. 30) Kärnan i liberalfeminismen är att kvinnor ska ha samma demokratiska rättigheter som män. Kvinnornas sämre position i samhället ses som en följd av att de saknat politiska och lagliga rättigheter och att de hindrats att delta i arbetslivet på samma villkor som männen. Detta har gjort att kvinnorna har förpassats till hemmet och den privata sfären. Liberalfeminismen kämpade för kvinnlig rösträtt och utbildning för kvinnor. (Gemzöe 2010, s. 31)

2.2.2 Andra vågens kvinnorörelse

Ambjörnsson et al. (2001) berättar att mödrarna är de som föddes i skuggan av andra världskriget och fick uppleva hur Sverige blev ett välfärdsland. Mödrarna var den första generationen som inte behövde gå direkt från att vara barn till att bli vuxen, de var tonåringar. De snappade upp kunskap om sex i veckotidningar som mest innehöll kärleksbrev och frågespalter. Det fanns också många tips om hur man skulle vara snygg för mannen i veckotidningarna. De var med om ungdomsrevolten. De kastade av sig bh:n och tog fram strumpbyxan. Det började i mitten av 60-talet. De ville krossa porren och kärnfamiljen. Det sägs att denna generation har knullat runt en del, men det fanns p-piller så man behövde inte bli med barn. Den här generationen var de första kvinnorna som kom ut på arbetsmarknaden som mödrar till upptäckten att samhället inte var anpassat för dem med ansvar för barn. De kämpade för daghem åt alla, fri abort och högre kvinnlöner. (Ambjörnsson et al. 2001, s.78-79)

I början av 60-talet gick diskussionen om könsroller i upplysningens tecken och man skulle inte överdriva de fysiologiska skillnaderna mellan kvinnor och män. Debatten gällde både män och kvinnor, även männen skulle få visa sig svaga och gråta. (Ekman 1998, s.18)

Backberger kom fram till att skönhetsidealet som rådde under 1960-talet var att kvinnan nästan skulle ha ett dockaktigt utseende. Kvinnan skulle lägga mycket tid på sitt utseende och uppmuntrades till att läsa en snäll bok som Nalle Puh för att slippa en missklädsam rynka i pannan. Målet med utseendet var att fånga en man. (Backberger 1966, 2003, s.77)

1965 framställdes kvinnan i veckopressen som mannens bihang och en tjänare till mannen. Ordet karriärkvinna var negativt laddat. I artiklar om kända kvinnor som till exempel filmstjärnor berättades det om hur de gett upp filmkarriären för sin makes skull. Skådespelerskorna förklarar att de inte är några karriärkvinnor utan tycker att kvinnans plats är i hemmet eller förklarar att maken ville ha en hustru på heltid. Britt Eklund blev utsedd till

årets kvinna i *Veckorevyn* 1965, anledningen var att hon gift sig. (Backberger 1966, 2003, s.70-73)

Under denna andra våg av kvinnorörelse infördes begreppet patriarkat som blev en milstolpe inom feminismen. (Gemzöe 2010, s.55) Begreppet patriarkat blev feministernas allmänna benämning på de sociala konstruktionerna av könet. (Jarlbros 2006, s.12)

Av många upplevdes den andra vågens kvinnorörelse som hotfull. Detta avspeglades i rapporteringen kring rörelsen. Aktivistkvinnorna framställdes som hysteriska, fula, fanatiska, frustrerade och manshatare. Mediebilderna av kvinnorörelsen var att kvinnorna inte var som ”riktiga och vanliga kvinnor” och att de var fientliga mot män. De män som sympatiserade med aktivistkvinnornas åsikter framställdes som ”mjukisar”. (Jarlbros 2006, s.11)

Feministerna kämpade under denna period för lika politisk representation av kvinnor, lika viktiga poster i yrkes- och politiskt liv, lika villkor på arbetsmarknaden och lika lön. Detta gjordes med hjälp av ”varannan damernas kampanjer” redan på 60-talet som syftade på att man skulle varva kvinnor och män på de politiska listorna. (Gemzöe 2010, s.37)

Det var under denna period som kvinnans utbredning inom arbetslivet och riksdagen skulle vara nyckeln till kvinnans frigörelse, men också den sexuella frigörelsen skulle bidra till kvinnans befrielse. (Ramqvist 2003, s.15)

Ett stort historiskt ögonblick i kvinnorörelsen var när kvinnoorganisationer från höger och vänster gick samman och protesterade mot sexualbrottsutredningen som innebar att våldtäktsbrottet skulle avdramatiseras och kvinnans kläder skulle vägas in i bedömningen av brottet. Kvinnoorganisationerna krävde en ny utredning och också en utredning om prostitution. (Gemzöe 2010, s.54-55)

Andra historiska händelser under den andra vågens kvinnorörelse var att p-piller 1964 godkändes i Sverige. Grundskolan börjar verka för jämställdhet genom en ny läroplan som införs 1969. 1970 genomförs detta också för gymnasieskolan. (Jarlbros 2006, s.100)

1971 införs särbeskattningen. När föräldraförsäkringen införs 1974 får föräldrar rätt att dela på föräldraledigheten. (Fagerström & Nilson 2011, s. 11) 1975 är det FN:s kvinnoår och det kommer en ny abortlag i Sverige med fri abort till och med den 18:e veckan. (Jarlbros 2006, s.100) 1980 bildas JämO, jämställdhetsombudsmannen. (Fagerström & Nilson 2011, s. 11)

I den andra vågens kvinnorörelse blev begreppet genus ett viktigt analytiskt redskap. (Fagerström & Nilson 2011, s.11)

Genom arbetet i denna periods kvinnorörelse kom lagar om könsdiskriminering i arbetslivet. (Gemzöe 2010, s.38)

Under denna period förväntades ändå kvinnan i veckopressen vara passiv, medelmåttig och undergiven. Kvinnans roll var att alltid agera efter dessa förväntningar. Kvinnan förväntas uppträda efter sin roll i samhället som bland annat innebär att gifta sig och föda barn. Backberger ger exempel på hur kvinnor och samhället uppmuntrar kvinnor till underkastelse genom kommentarer som ”så där gör inte en riktig kvinna”, ”om du har sådana åsikter förstår du väl att aldrig kommer bli gift” och ”vad har du för användning av en så där lång utbildning när du ändå ska gifta dig”. Kvinnans roll som passiv förfinas och framställs som ett ideal, en kvinnlig kvinna tar inga egna initiativ i sitt liv utan sitter och väntar på att mannen ska utföra allt. (Backberger 1966, 2003, s.24-26)

I media framställs kvinnan som hjälplös och statisk. På TV är kvinnan en trevlig och mysig programledare som leder manliga debattörer och deltagare genom programmet samtidigt som hon ler beundransvärt och tar deras armar. Framställningen av kvinnan som hjälplös förekommer i såväl seriös litteratur som veckopress. (Backberger 1966, 2003, s.53)

Ett av de starkaste slagorden inom kvinnorörelsen var ”låt det privata bli politik”. Det gällde frågor om barnomsorg, våld i hemmet och abortlagstiftning. Dessa var frågor som tidigare hamnat i skymundan då de ansågs tillhöra den privata sfären i hemmets slutna värld. (Ekman 1998, s.25)

2.2.3 Tredje vågens kvinnorörelse

Ambjörnsson et al. (2001) berättar att döttrarna hade föräldrar som gjorde uppror och därför har det varit svårt för dem att göra uppror. Det sägs att man inte vill göra samma sak som ens föräldrar gjort. Döttrarna vill synas, som fotomodeller eller debattörer, de sätter sig själva i första rummet. En vacker kropp är för döttrarna ett lyckat liv. För att uppnå detta krävs de, tränar, rakar sig och sminkar. Av *Veckorevyn* har de lärt sig att ett varierat sexliv med multipla orgasmer är viktigt. De går till ungdomsmottagningar och får kondomer, blir skrämde med könssjukdomar men kan knulla hur mycket de vill bara de använder kondom. De sägs att de är uppvuxna i världens mest jämställda land där det finns 9 procent kvinnor på chefsposter och 40 procent kvinnor i riksdagen. Deras löner är ändå bara 80 procent av männens. De är kvinnorna som vill vara människor i första hand, de tycker det är självklart att kvinnor och män ska ha samma rättigheter och har därför svårt att kalla sig feminister. (Ambjörnsson et al. 2001, s.10-12)

1995 var Sverige tillsammans med Vietnam och Sri Lanka de mest jämlika länderna gällande löneskillnader. (Gemzöe 2010, s.114) Den tredje vågens feminister kämpade under 90-talet med att kvinnan skulle ta makten över sin egen kropp och sexualitet. Detta kritiserades då vissa menade att feministerna skulle kämpa för viktigare frågor än kroppsfixering och skönhetsideal, Linda Skugge menade att om kvinnan får rätt till sin egen kropp så är det ett steg mot ett jämställt samhälle och en jämställd lön. (Ramqvist 2003, s.14-15) Under denna period minskade antalet kvinnor som var förvärvsarbetare för första gången till följd av 90-tals krisen. (Ramqvist 2003, s.18) De flesta politiska partierna deklarerade sig som feministiska under 90-talet. Ordet feminism var positivt värdeladdat. I det offentliga samtalet tog feministerna en större plats och bidrog mer till diskussionerna kring hur världen är och hur den borde vara. (Gemzöe 2010, s.11-13) Det obetalda hemarbetet stod i fokus i den offentliga debatten. (Gemzöe 2010, s.110)

1990 lanseras begreppet queerteori av forskaren Teresa de Lauretis. Det gick ut på att koppla samman feministisk teori med den aktivism som fanns i homorörelsen. Queerteori handlar om att fokusera på det vi tycker är normalt och inte ifrågasätter. Det som anses normalt är heterosexualitet och queeteorier ifrågasätter varför det är så och vad som händer ifall man bryter mot denna norm. Denna teori ifrågasätter också vad som händer när normen om att kvinnor ska begära män inte uppfylls. (Fagerström & Nilson 2011 s.17-18) Den sexuella identiteten och sexualiteten ligger också i queeteorins fokus. Begreppet kön och genus är instabila och är i ständig förändring. Hetero-, homo-, bi- eller transperson är inte avgränsande identiteter utan gränserna är flytande, vilket gör det möjligt att sexualiteten är föränderlig och socialt konstruerad. (Gemzöe 2010, s.141) Under 90-talet började medieforskning med ett genusperspektiv etablera sig i Norden. Man började titta på mediernas representation av genus och hur arbetsvillkoren såg ut för kvinnliga journalister och vilken ställning de har i medierna. (Jarlbro 2006, s.17)

På 90-talet diskuterades det om veckopressens skönhetsideal och bilder på magra modeller drev tonåringar till att svälta sig själva. Insändare menade att om kvinnorna sett frodigare ut hade inte anorexia funnits. (Jarlbro 2006, s.109) Kroppsfixeringen växte och kom under denna period, innehållet i *Veckorevyn* signalerar att kvinnan inte har en hel kropp utan delar som hon bör förbättra, ett exempel är ”du och din mage”. (Ekman 1998, s.52) På 90-talet drogs många reklamkampanjer tillbaka på grund av att modellernas utseende var kontroversiellt då de ansågs vara anorektiker. Kroppsidealet var att man skulle vara androgyn. Kvinnorna skulle ha en kropp som en ung pojke med platta bröst, smala höfter och vara senig. Kvinnan skulle se

könlös ut. (Ekman 1998, s.65-66) I slutet av 90-talet började det bli populärt att låta plus size-modeller bli ansiktet för stora kampanjer. Till exempel använde sig H&M av plus size-modellen Sophie Dahl för att visa deras underklädeskampanj. (Ekman 1998, s.75)

3. Tidigare forskning

Många tidigare studier har gjorts på *Veckorevyns* material och hur kvinnor framställs i veckopressen överlag.

Lisbeth Larssons avhandling *En annan historia – om kvinnors läsning och svensk veckopress* (1989) har använts som bakgrund till veckopressens utveckling. Hon kommer fram till att kvinnor läser inte bara böcker oerhört intensivt utan de läser också veckopress på samma sätt. Kvinnorna läser för att komma bort från vardagens krav och därför är det viktigt att helt omsluta sig av texten. Detta har Larsson stöd av i Janice Radways *Reading the romance* (1984). (Larsson 1989, s.237)

Anja Hirdman har skrivit en avhandling om hur kvinnor framställs i *Veckorevyn* i jämförelse med FiB Aktuellt i *Tilltalande bilder* (2004) och som uppföljare, *Den ensamma fallosen* (2008) som handlar om hur kvinnor framställs i bilder.

I *Tilltalande bilder* (2004) har en kvalitativ undersökning gjorts med nedslag i åren 1965, 1970, 1975 och 1995. Hirdmans avhandling behandlar främst bildmaterialet men är ändå relevant för denna uppsats trots att den här uppsatsen också behandlar text och tidningen som helhet. Hirdman har analyserat allt material i alla nummer under varje år i både *Veckorevyn* och FiB Aktuellt. I den här uppsatsen har materialet som handlar om *Veckorevyn* undersökts eftersom det är mest relevant. Hirdman har undersökt delar av två perioder som också denna uppsats undersöker.

I Hirdmans analys av innehållet i *Veckorevyn* 1970 kommer hon bland annat fram till att kvinnan kan göra vad hon vill 1970 men förmanas tyst att hon inte borde ställa höga krav på sexlivet, inte arbeta för mycket för det kan göra att hon förlorar gemenskapen med mannen. *Veckorevyn* år 1970 fylld av råd och berättar hela tiden hur kvinnan ska tygla sitt missnöje. Kvinnor är likställda sina män, om de gör rätt. Retoriken i *Veckorevyn* gör inte skillnad på klass, kön eller social status. Detta märks i de vardagsproblem som tas upp med det vardagliga tilltalet. Alla har samma problem. (Hirdman 2004, s.120-121)

I analysen av *Veckorevyn* 1975 kommer Hirdman fram till att berättelser om det vardagliga och familjen knyts till en samhällskontext. Istället för 1970-talets ”vi” har ”jag” kommit in som ett viktigt ord. (Hirdman 2004, s. 147)

Veckorevyn lyfter fram kvinnorollen som självständig. Kvinna ska inte vara en sämre sorts man utan lära männen om fred och få dem att upptäcka sina känsloliv. Det pratas mycket om männens dåliga sidor, där är avsaknaden av känsloliv en viktig aspekt. (Hirdman 2004, s.158). *Veckorevyn* uppmanar under 1975 sina läsare att få in männen i barnens värld genom att ställa krav på myndigheter. Detta ska göras genom att höja låga kvinnolöner och få pojkar att välja rätt yrkeslinjer i skolan. (Hirdman 2004, s.161)

Kvinnan framställs inte längre som underordnad mannen utan det är kvinnan som har svaren och tilltalet i *Veckorevyn* blir mer diskuterande och deltagande istället för tillrättavisande som var fallet innan. Kvinnans tillfredsställelse ses som en belöning för mannen, tidigare var det ett krav från kvinnans sida. Mannen har fortfarande en dominans då kvinnan ska förverkliga sig själv för honom. Detta sker inte för att kvinnorna behöver männen utan för att männen behöver kvinnorna. Det talas inte om kvinnor avsaknad av makt utan om männens avsaknad av känslor. Tonen i *Veckorevyn* är politisk men det talas inte om politisk jämställdhet utan känslomässig. Feminismen i andra vågens kvinnorörelse utmanar inte männen utan har ett minskat konfliktperspektiv och hyllar mer kvinnligheten. (Hirdman 2004, s.162)

Forskningen från 1995 visar att *Veckorevyn* då inte är lika samhällsmedveten som 1975 och 70-talets könsmedvetenhet är försvunnen. Läsaren har huvudrollen och tilltalet är uppmanande. Det handlar till stor del om vad läsaren ska göra för att förändra sin kropp. *Veckorevyn* vänder sig till en ung kvinna som letar efter en partner. (Hirdman 2004, s. 191)

Kvinnans kropp framställs som något som ständigt måste skötas om och kan förändras. Missnöjet vänds mot den egna kroppen, *Veckorevyn* lyfter fram hur kvinnan bör vara. Skönhet är inte alls för männens skull utan helt för kvinnans eget välbefinnande och kan upplevas som narcissistiskt. Det är genom skönhetsmedel som push-up bh och fuktigt läppstift som kvinnor kan få makt. *Veckorevyns* tilltal är helt för en frigjord kvinna. Den ideala kvinnan drar alla blickar till sig och ska lära läsaren hur de når dit. (Hirdman 2004, s.202-203). Det finns ett dubbelt budskap i tidningen som säger att kvinnor ska vara sig själva och nöjda med det, men anledningen är att detta är åtråvärt för mannen. (Hirdman 2004, s.204)

Den ensamma fallosen (2008) visar i sina analyser att speciellt i *Veckorevyn* finns ett värderande seende med granskning av bilder på kvinnor. I ett nummer med cirka 300 bilder

var 85 procent bilder på kvinnor. Ofta är bildernas syfte att förfasas eller glädjas över olika kroppsdelars icke-perfektion. Kroppsdelar är ofta inringade och ska visa skavanker. Brösten är ofta i fokus och diskuteras med dräpande kommentarer. Det sker ingen sexuell diskussion kring kroppsdelarna utan diskuteras som attribut, som kläder. Detta resulterar i att det är kroppar och inte kläder och mode som bedöms. Kvinnor som bedöms är ofta framgångsrika kvinnor som är smygfotade, det är då skavankerna syns. (Hirdman 2008, s.125-126)

Gunilla Jarlbro har skrivit en bok som heter *Medier, genus och makt* (2006) som tar upp utvecklingen av genus och hur kvinnor framställs i medier. Denna forskning är relevant för den här uppsatsen då den visar hur kvinnor generellt sätt framställs i medier. Detta kan kopplas till den här uppsatsens forskning om just *Veckorevyn*.

Jarlbro menar att medier och veckopress inte är huvudorsaken till självsvält och hysteriskt tränande. För att medierna inte har så pass mycket makt. (Jarlbro 2006, s.109) Jarlbro tar upp en studie av Sarah Murnen som visade att barn och unga som är stabila och inte lider av någon form av psykisk ohälsa är mindre benägna att identifiera sig med populärkulturens ideal. De barn och unga som är osäkra i sin identitet tar till sig skönhetsidealen mer än de säkra. (Jarlbro 2006, s.110)

Karin Ekman har skrivit debattboken *Var så god – makt kön och media* (1998). Den är relevant för den här uppsatsen då den visar en bild av hur *Veckorevyn* och andra medier ser ut under tredje vågens kvinnorörelse.

Via media beskrivs skönhet som kvinnans enda intresse. Kvinnor bör helst inte ha något annat intresse än sitt utseende. Manliga tidningar är specialiserade på ett visst ämne som fiske eller träning medan kvinnliga tidningar innehåller mode och kroppsvård.(Ekman 1998, s.57)

Media publicerar specialreportage och problematiserande artiklar om ätstörningar men samtidigt publicerar de artiklar om hur läsarna blir smala och annonserna handlar om lättmargarin. (Ekman 1998, s.63)

Barbro Backberger gick igenom och analyserade 17 kilo material under arbetet med *Det förkrympta kvinnoidealet*. Hon har analyserat 1966 års kvinnoideal i skönlitteraturen, filmen, sexuallitteraturen och dampressen. De tidningar hon undersökt är *Husmodern*, *Nya Damernas Värld* och *Veckorevyn*. Den boken ger en tydlig bild av den andra vågens kvinnorörelse.

Backberger menar att kvinnornas konsumtion av veckopress bidrar till att kvinnorna bildar sig en uppfattning om sig själva och omvärlden genom veckotidningarna. Vilket i sin tur gör att

kvinnorna får en snedvriden och krympt bild av världen och kvinnans situation. (Backberger 1966, 2003, 57)

Backberger menar också att alla inblandade i skönhetsindustrin, då även veckotidningarnas redaktörer, bidrar till kvinnornas osäkerhet. Hon menar att många utnyttjar att många fortfarande anser att kvinnans enda funktion är att vara dekorativ och sexuell och även den kvinnliga könsrollen belyses med tystnad och passivitet. Skönhetsexperterna uppmuntrar kvinnan att de kan uppnå självkänsla genom att förbättra sitt utseende. Då kvinnan inte kan hävda sig verbalt ska de dra till sig uppmärksamheten genom sitt utseende. (Backberger 1966, 2003, s.78-79)

4. Teoretisk ram

I detta avsnitt finns teorier om hur *Veckorevyn* påverkar kvinnor i sin samtid och hur de framställer kvinnor. Det presenterar också feministiska teorier som kan användas för att analysera den framställning av kvinnor i *Veckorevyn* som uppsatsen visar.

4.1 Teorier om veckotidningars påverkan

Medieforskaren Gunilla Jarlbro har i boken *Medier, genus och makt* (2006) en teori om att mediernas bilder och veckopressens ideal sätter spår i läsarna, vad vi anser är modernt, snyggt och åtråvärt. Medierna och veckopressen förser läsarna med föreställningar om hur den perfekta kroppen ska se ut i den rådande tidsepoken. (Jarlbro 2006, s.109)

Mediers påverkan på läsare är ett diskutabelt och helt eget fält. Vi kan inte gå in på detta fält men det är viktigt att ta med denna aspekt som bakomliggande syfte.

Begreppet framställning kan enligt Fagerström och Nilson ses som en synonym till begreppet representation. De menar också att representation endast är en konstruerad version av det som framställs och därför kan inte representation vara fullständigt objektiv. I medier kan ingen objektiv bild av människor ges då de alltid är representerade. Om en person är representerad på ett ofullständigt sätt kan detta göra det svårare att identifiera sig med en person man ser i medier. (Fagerström & Nilson 2011, s. 30-31) Både det som anses vara normativt och det som anses avvika från normen representeras i medier. Det som anses som avvikande brukar representeras på ett stereotypiskt sätt och sådana skildringar brukar kallas rasistiska eller sexistiska. (Fagerström & Nilson 2011, s. 26)

I medievetaren och journalisten Karin Ekmans debattbok *Var så god – makt kön och media* (1998) presenterar hon olika teorier om hur medier kan påverka läsaren, *Veckorevyn* förekommer som exempel.

Enligt Ekman väljer *Veckorevyn* ut vad som är verklighet för de flesta av sina läsare. Till exempel att avancerad sex lanseras vecka efter vecka som någonting som ”alla gör”. Detta gör att läsarna blir påverkade. Det som tidningar skriver om normaliseras och framställs som allmängiltigt. Skriver tidningen om avancerad sex vecka efter vecka framställs det som någonting ”alla gör”, kan inte läsaren relatera till detta börjar hon tycka att hon är onormal. Läsaren påverkas även när tidningen skriver ”mössan är höstens största trend”, detta gör att läsaren påverkas till att köpa en mössa när hon står i affären. (Ekman 1998, s.42)

En annan teori är att kraven på tjejer är att de ska vara självständiga men samtidigt beredda på att visa sig svaga, mjuka men ändå tuffa och vackra, men inte för killarnas skull.

Tjejtidningarna följer samma stil och förser läsarna med paradoxala uppmaningar. Artiklar om ”så har du honom i en liten ask” varvas med artiklar om självförtroende ”så står du på egna ben”. Ena veckan är läsaren vackrast naturell och i nästa nummer ska hon piffa till sig och förföra männen. Tjejtidningarna försöker få tjejer att ta makten över sina liv genom att strunta i vad andra tycker och tänker, främst det andra könet. Rubrikerna signalerar att makten ligger i läsarens händer men att hon ska använda den till att passa in i samhällets mallar. Tjejerna ska stå för vilka de är men samtidigt förhålla sig till vad killarna vill ha. (Ekman 1998, s.43-44)

Chefredaktören för år 1998 är Åsa Rydberg och Ekman skriver att hon säger att *Veckorevyn* fungerar som en bra kompis. Ekman menar då att problemet med detta är att den läsare som inte sexdebuterat tolkar ”kompisens” uppmaning om heta sexlekar som någonting alla gör. Hon menar att det kan leda till prestationsångest och en översexualiserad bild av tillvaron. (Ekman 1998, s.42-43)

Veckorevyn kännetecknas av human-touch perspektivet, de privata aspekterna av mänsklig tillvaro lyfts fram. Läsarna bjuds in till att lära känna personerna bakom professionerna. Genom detta tilltal får veckopressen en nära kontakt med sina läsare som bygger på igenkänning i innehållet, kvinnor som pratar med andra kvinnor. (Jarlbro 2006, s.103)

Backberger menar att kvinnornas konsumtion av veckopress bidrar till att kvinnorna bildar sig en uppfattning om sig själva och omvärlden genom veckotidningarna. Vilket i sin tur gör att

kvinnorna får en snedvriden och krympt bild av världen och kvinnans situation. (Backberger 1966, 2003, s. 57-58)

4.2 Feministiska teorier

I boken *Feministisk teori i rörliga bilder* (2005) av Katharina Tollin och Maria Törnqvist använder de flera olika feministiska teorier för att analysera filmer. De feministiska teorierna är politiskt grundade men kan användas även i denna uppsats för analys av materialet ur den kvalitativa undersökningen av *Veckorevyn*.

Liberalfeminismen vill att kvinnor ska ses som individer och människor. Den liberalfeministiska teorin anser att kön aldrig kan motivera den systematiska underordningen av kvinnor. Ansvar för hem och föräldraskapet ska avgöras med sociala arrangemang och inte grundas på biologiska skillnader i ett liberalfeministiskt samhälle. Det är enligt denna teori viktigt med ett samtal om jämlikhet och medborgliga rättigheter där fysiologiska skillnader inte förnekas när man driver argument om politisk förändring. Liberalfeminismen förespråkar ett samhälle där alla fritt får utveckla sina personligheter och talanger. Den vill också avtäcka den manliga normen som mänsklighetens historia är uppbyggd på. Den könsneutrala demokratin bildas enligt liberalfeminismen genom att inkludera kvinnor som självständiga politiska aktörer. Kvinnors tillträde i offentligheten är något som den liberala feminismen jobbat för. De jobbar också främst för att ge kvinnor rätt till utbildning, eget förvärvsarbete och rätten att delta i allmänna val. Kvinnor måste enligt denna teori också vara självständiga i hemmet för att kunna vara det i formella situationer. Det handlar till stor del om att göra det personliga politiskt. Liberalfeminismen har därför en dubbelhet, innebörden i vad som är kvinnlighet förändras samtidigt som demokratin förverkligas och går ett steg mot den nya människans födelse. (Tollin et al. 2005, s.26-31)

Radikalfeminismen menar att istället för att få fram kvinnor i offentlighetens politiska arbete så måste man se till intima relationer mellan kvinnor och män och ge kvinnan plats i könsmaktsordningen. Den patriarkala normen anses inom radikalfeminismen göra att kvinnor ser på sig själva som underlägsna. Radikalfeminismen tar avstamp i kvinnors villkor eftersom den patriarkala maktordningen gör att män tilldelas fördelar antingen de vill eller inte. Obligatorisk heterosexualitet och könskillnad blir naturlig genom en underordning av kvinnor menar radikalfeminismen. Sexuellt våld är enligt denna teori en pelare i kvinnoförtrycket, även om inte alla kvinnor utsätts för våld är vetskapen om våldet något som begränsar kvinnors liv. Exempel på detta är att inte våga gå genom mörka parker eller bära kort kjol.

Pornografi, kvinnomisshandel och sexuella trakasserier ses inom radikalfeminismen som politiska ageranden som vidhåller mäns maktposition även om många män aldrig hotar eller slår. Den andra vågens kvinnorörelse har enligt radikalfeminismen snarare än att frigöra kvinnan gjort att det är tillåtet att visa upp kvinnokroppar och det har gjort att pornografin ökat. Enligt radikalfeminismen framställer pornografin mäns makt och en bild av att kvinnans smärta och underordning är njutbar för både män och kvinnor. I förlängningen legitimerar det enligt denna teori våldtäkt. Radikalfeminismen menar också att kvinnors värde anses ligga i att vara åtrådda av män och männen lär sig att tända på underordnade kvinnor. Strukturer måste enligt radikalfeminismen ändras i grunden för att ändra samhället för kvinnor och få bort våldet. Detta kan enligt radikalfeminister inte göras genom fler kvinnor i politiken eftersom de politiska institutionerna är mansdominerade. De menar snarare att om maktstrukturen blir synlig kan kvinnor erövra kunskap och handlingsutrymme. (Tollin et al. 2005, s.55-60)

Den postkoloniala feministiska teorin rör sig bort från ett enhetligt kvinnligt subjekt. Den tar upp vilka som tillhör vi:et i feminismen, hur maktsitueringar som ras/etnicitet och klass samverkar med kön och vilken betydelse vithet har för kunskap om feminism. Vithet är enligt denna teori en norm och det skapar privilegier för de som räknas som vita. Definieringar som vi och dem eller vit och svart utgör i sig maktordningar enligt den postkoloniala feminismen. Strategin ligger enligt postkolonial feminism i dekonstruktion som är ständig kritik. (Tollin et al. 2005, s.83-88) Den postkoloniala feministiska teorin märks mycket lite i veckopressen men har kunnat användas i viss mån.

5. Metod

I den här uppsatsen har en kvantitativ och en kvalitativ innehållsanalys använts. Det hade varit möjligt att bara undersöka forskningsproblemet med en kvantitativ innehållsanalys för att få ett så brett material som möjligt för att få en uppfattning om respektive periods innehåll. Men genom att enbart använda den metoden så skulle inte en djupare analys av tidningarnas framställning av kvinnor varit möjlig. Den kvantitativa metoden hade kunnat undersöka om de nämns, men inte hur och varför.

Det hade också varit möjligt att undersöka forskningsproblemet med enbart en kvalitativ innehållsanalys för att gå djupare in i varje reportage och bild från epoken. Hade enbart den metoden använts hade materialet behövt avgränsas och ett stort urval skulle behövt göras. Generella slutsatser hade då behövts dras utifrån ett litet material. Det hade varit svårt att dra

slutsatser om en hel period utefter ett begränsat material. Därför har både en kvantitativ och en kvalitativ innehållsanalys använts för att få ett så pass representativt resultat som möjligt. Skribentens namn skrivs inte ut då reportage nämns. Detta på grund av att det inte anses relevant för denna uppsats syfte och i de tidigare utgåvorna av *Veckorevyn* är materialet sällan undertecknat.

Materialet som använts har funnits att tillgå på Kungliga Biblioteket.

5.1 Definitioner

Ordet puff eller pufftext kommer att användas och med detta menas textsnuttar. Dessa finns på omslaget till en tidskrift. Pufftexten finns för att läsaren ska känna att hen får mycket för pengarna. Pufftexten speglar tidskriftens identitet. (Jais-Nielsen 2004, s. 30, 20 & 34)

Ordet plocksida kommer också att användas och med detta menas en blandning av notiser, korta nyheter, citat, foton och teckningar. Plocksidor brukar finnas längst bak i en tidskrift. (Jais-Nielsen 2004, s.17 & 56) Ordet patriarkat kommer att användas och med det menas ett samhälligt system som bygger på mäns dominans över kvinnor (Gemzöe 2010, s.46).

5.2 Kvantitativ innehållsanalys

Den kvantitativa innehållsanalysen har genomförts med grund i Åsa Nilssons kapitel i *Metoder i kommunikationsvetenskap* (2010). Innan kodningen började genomföras gjordes en pilotstudie på ett nummer under varje period för att kontrollera att variablerna täckte in vad som skulle undersökas, efter pilotstudien upprättades ett kodschema (se bilaga 1).

Kodschemat har upprättats efter fyra punkter som Nilsson (2010) tar upp. Den ena är objektivitet som innebär att undersökningen ska vara oberoende av vilken forskare som gör den (Nilsson 2010, s.122). Detta har tillämpats i denna undersökning genom att variablerna utesluter varandra och att variablerna är konkreta utan att så mycket tolkning är möjlig. Systematik som innebär att tillvägagångsättet är väl definierat (Nilsson 2010, s.122) har använts genom att en pilotstudie har genomförts för att se till att de variabler som valts täcker in materialet och kan besvara vårt syfte. Efter pilotstudien lades några variabler till. Kvantitet som innebär att variablerna ska kunna bestämmas med frekvens eller omfång (Nilsson 2010, s.122). De variabler som används i vår undersökning har kunnat besvaras med frekvens eller ja och nej svar. När frågor börjar med till exempel ”vad” har många olika variabler valts om alternativ för att kategorin ”övrigt” ska bli så liten som möjligt. Manifest som innebär att innehållet ska begränsas till det som klart går att utläsa i texten (Nilsson 2010, s.122). Detta

har tillämpats genom att variablerna behandlar frekvens eller genom att uteslutande variabler använts. Genom den kvantitativa innehållsanalysen har dessa variabler undersökts:

Vad handlar puffarna om eller vilket huvudämne tas upp på omslaget?

Är omslaget illustrerat eller fotograferat?

Vad avbildas på omslaget?

Är chefredaktören en man eller kvinna?

Finns det en spalt från chefredaktören?

Vad handlar chefredaktörens kommentar om?

Finns det frågor eller brev från läsare?

Vad handlar läsarnas frågor eller brev om?

Vem svarar på läsarnas brev eller frågor?

Är mannen/kvinnan/ingen problemet och ska ändra på sig i frågorna eller breven?

Vad handlar artiklar och reportage om?

Är det en man/kvinnan/något annat som är huvudperson i reportagen och artiklarna?

Olika variabelvärden (se bilaga) har förts in i ett Excel-blad.

Undersökningen omfattar också en frekvensanalys av innehållet, dvs. hur många reportage, krönikor, läsarbrev mm. som funnits i varje nummer.

Detta har förts in i ett separat Excel-blad.

5.2.1 Urval för den kvantitativa innehållsanalysen

I den kvantitativa delen av undersökningen har de tre perioderna undersökts med ett urval av tio nummer under tre tioårsperioder.

Undersökningen har avgränsats till den andra veckan i april under de år som undersökts för att det är då som innehållet i magasin generellt sett har fokus på vårmode och tips på hur en ska bli sommarfin. Det är fruktbart att undersöka om det finns några skillnader i framställningen av kvinnor i dessa ämnen under de tre epokerna. Den andra veckan i april har varierat mellan nummer 14 och 15 (se källmaterial). Undantaget är 1936 där nummer 26 analyserats för att det var det första numret som fanns tillgängligt.

De nummer som undersökts under den första perioden är hämtade från åren 1936-1945.

Veckorevyn kom ut redan 1935 men det året finns inte tillgängligt att undersöka på grund av att det är för skadat. Det innebär att 1936 avviker från resten av urvalet men resten av de år som undersökts har den andra veckan i april varit tillgänglig.

Undersökningen hade kunnat starta vid andra veckan i april 1937 för att få samma vecka under alla år men ur forskningssynpunkt är det intressant att undersöka det tidigaste tillgängliga materialet.

5.3 Kvalitativ innehållsanalys: kritisk diskursanalys

Den kvalitativa innehållsanalysen har genomförts med hjälp av kritisk diskursanalys och semiotik. Metoden kritisk diskursanalys ansågs vara den bäst lämpade kvalitativa innehållsanalysen för att besvara uppsatsens forskningsfråga. Peter Berglez kapitel *Kritisk diskursanalys* i boken *Metoder i kommunikationsvetenskap* av Ekström & Larsson (2010), ligger till grund för den kritiska diskursanalysen. Detta på grund av att denna metod bästa kan besvara vårt syfte och forskningsfråga. Den kritiska diskursanalysen ger möjlighet att gå djupt in i analysen av vad som skrivs och den implicita meningen i vad som skrivs. I den kvalitativa innehållsanalysen har totalt sex nummer valts ut och i varje nummer har två reportage, ett modereportage, fem läsarbrev, omslag och bilder till reportage och modereportage. Varje analysenhet har valts ut med grund i den kvantitativa analysen.

Reportagen och artiklarna har analyserats på både en makrostrukturell nivå, som innehåller både tematisk och schematisk struktur, och en mikrostrukturell nivå. I Berglez kapitel finns ett tydligt tillvägagångssätt som använts i analysen men anpassad efter frågeställningen. De steg i den schematiska strukturen som inte ansetts passa i analys av reportage utan är mer relevanta när nyhetstexter analyseras är den historiska bakgrunden till händelsen som beskrivs i reportagen och vem som tillåts sammanfatta reportaget/artikeln. Det förekommer sällan nyhetstexter i materialet vi undersöker och dessa två analysverktyg har därför inte använts. På den makrostrukturella nivån undersöks vilka ämnen som tas upp i *Veckorevyn* under de tre olika perioderna. Genom denna analys ges en bild av vad *Veckorevyn* avspeglar i samhället under perioderna.

På den mikrostrukturella nivån undersöks hur tilltal och framställning av kvinnor förändras med tiden. Påverkan i ordval, implicit mening och ifall respektive kvinnorörelse under de tre perioderna avspeglas i innehållet har undersökts.

Reportage och artiklar har analyserats med både makro- och mikrostrukturell nivå. Läsarnas brev och frågor omfattar dock oftast endast ett par rader och därför har endast en analys på makrostrukturell nivå genomförts.

5.3.1 Urval kvalitativ innehållsanalys

I den kvalitativa innehållsanalysen har ett urval av det material som analyserats med den kvantitativa innehållsanalysen gjorts. Från den första perioden har åren 1936 och 1939 valts ut. År 1936 har valts ut för att det är det tidigaste tillgängliga materialet. 1939 har valts ut för att det är i början av andra världskriget och då fick kvinnor börja ta över männens arbete, vilket kan avspeglas i framställningen av kvinnor.

Från den andra perioden har 1973 och 1977 valts ut för att representera den perioden. 1973 är två år före FN:s internationella kvinnoår som var 1975 och därför kan framställningen skilja sig från 1977.

Från den tredje perioden har 1993 och 1997 valts ut slumpmässigt för att det inte finns några tydliga år under 90-talet som säger något utmärkande om den tredje vågens kvinnorörelse. 1993 och 1997 får ge en generell bild av 90-talet.

I dessa utvalda nummer har två reportage/artiklar/krönikor valts ut per nummer. Urvalet har inte gjorts genom att utgå ifrån de artiklar som *Veckorevyn* valt att lyfta fram på omslagen utan artiklarna har valts ut för de kan anses säga något specifikt om samhällskontexten och kvinnorörelsen under respektive period. Därtill har ett modereportage eller modeartikel analyserats i varje nummer för att se hur kvinnorna i reportaget eller artikeln framställs. Av de läsarbrev som finns i respektive nummer har fem stycken valts ut som får ge uttryck för kvinnorörelser och samhällskontexter.

5.4 Semiotisk analys

Semiotik har använts för att analysera vilket budskap som sänds ut i bild och omslag i *Veckorevyn*. Till grund för den semiotiska analysen ligger kapitlet Bildanalys av Marinette Fogde i boken *Metoder i kommunikationsvetenskap* (2010) och Terje Hillesunds kapitel om semiotik i *Står det noe nytt? Innføring i analyse av aviser och nyheter* (1994).

De punkter som använts ur Fogdes kapitel (2010) är denotation som används för att identifiera vad bilden föreställer. Detaljer som linjer, typsnitt och faktarutor vilka brukar kallas semiotiska resurser har analyserats för att undersöka hur de förhåller sig till varandra. Relationen mellan bild och text har analyserats för att undersöka om man förstår bilden utan texten. Nästa steg är den avbildade personens hållning och om denne är tillgänglig för betraktaren. (Fogde 2010, s.181-182) Kompositionsnivån i bilderna har analyserats genom att undersöka hur bilden är tagen och om det finns några kontraster i bilden. Här analyseras vilket perspektiv bilden är tagen ur. Konnotationsnivån innebär att undersöka vilka kulturella föreställning som finns inbäddade i bilden och vilka associationer betraktaren kan tänkas göra. Den ideologiska nivån används för att analysera om den finns några sociala normer i bilden. (Hillesund 1994, s. 72-73)

5.4.1 Urval semiotisk analys

Omslagen har analyserats för att de kan anses spegla tidskriftens identitet (Jais-Nielsen 2004 s.34). Till omslagen har även puffarna analyserats som en semiotisk resurs. Även små bilder på omslaget har analyserats som semiotiska resurser. Om modereportaget/artikeln har innehållit mer än två bilder har två bilder som skiljer sig åt valts ut för att representera den artikeln. I reportagen och artiklarna som analyserats med kritisk diskursanalys har de stora bilderna till reportaget valts ut.

5.5 Metodkritik

I detta avsnitt presenteras egen kritik mot den använda metoden i uppsatsen.

Den kvantitativa metoden har kodats av två olika kodare. Detta kan göra att de två kodarna har tolkat materialet olika trots att kodarna suttit tillsammans och genomfört kodningen. Detta kan trots de variabler och variabelvärden som använts ha påverkat resultatet. Kontroll av varandras kodning har gjorts genom ständig diskussion om materialet och beslut där det funnits osäkerheter har tagits tillsammans. Kodarna har jobbat tätt intill varandra under hela arbetets gång. Att kodarna kodat materialet tillsammans har ökat interkodarreliabiliteten. Ett problem för interkodarreliabiliteten är att det finns en möjlighet att kodarna tolkar material olika beroende på variablerna men detta har minimerats genom att osäkerheter diskuterats och att variablerna utesluter varandra.

Med metoden kritisk diskursanalys finns alltid en risk för subjektivitet i tolkningen. Även detta material har analyserats av två olika personer vilket kan leda till att material har tolkats olika. Endast två år under varje epok har valts på grund av tidsbrist och begränsad omfattning, detta kan göra urvalet mindre representativt då urvalet gjorts med grund i forskarnas egna tolkningar. I den kvalitativa analysen har två artiklar, ett modereportage och fem läsarbrev analyserats. Fler artiklar och reportage hade kunnat analyseras men detta hade varit för omfattande för en kandidatuppsats. Hade fler eller alla artiklar analyserats hade validiteten på uppsatsen varit högre. Urvalet av de år som valts ut, har valts ut med olika metoder. Vissa har valts slumpmässigt och andra medvetet. Detta kan påverka resultatet.

I den semiotiska analysen har omslag och minst två bilder till varje artikel analyserats. Om det bara funnits en bild har bara den analyserats. Här finns samma kritik som i kvalitativa analysen. Det är två olika forskare som tolkat bilderna vilket kan påverka resultatet men som diskuterat materialet under arbetets gång. Fler bilder hade kunnat analyseras för att öka validiteten men det hade varit för omfattande.

I både den semiotiska analysen och den kvalitativa innehållsanalysen kan ett problem för reliabiliteten vara att materialet tolkas. Olika personer kan tolka material på olika sätt. Ett sätt att öka reliabiliteten är att tydliga anvisningar för analysen har använts och vi har även bifogat en hel analys som visar hur vi genomfört våra analyser (se bilaga 2).

6. Resultat och analys

I detta avsnitt presenteras resultaten av den kvantitativa innehållsanalysen och den kvalitativa innehållsanalysen. I resultatet för den kvantitativa innehållsanalysen presenteras allt material med en sammanställning av de tre perioderna. Den kvantitativa studien presenteras för sig. Den kvalitativa innehållsanalysen är uppdelad efter de tre perioderna och därefter uppdelat efter kritisk diskursanalys och semiotisk analys. I resultatet för den kritiska diskursanalysen presenteras urvalet av två artiklar, ett modereportage och fem läsarbrev från två nummer under varje period. I resultatet för den semiotiska analysen presenteras omslag och minst en bild till varje artikel och modereportage från två nummer under varje period. I detta avsnitt tolkas och analyseras resultaten utifrån frågeställningen, hur avspeglas de tre perioderna i *Veckorevyns* framställning av kvinnor? Detta görs med hjälp av den teoretiska ramen och bakgrunden.

6.1 Kvantitativ innehållsanalys

I detta avsnitt har de 30 nummer som analyserats med en kvantitativ innehållsanalys sammanställts i nio tabeller. Tabellerna är skapade efter de variabler som använts (se bilaga 1).

Tabell 1

Tabellen visar snittantalet sidor för en tidningsutgåva per period. Det är tio nummer under respektive period.

Sidantal	Period 1	Period 2	Period 3
Snittantal på sidor	41,7	75,6	97,2

Genomsnittstidningen av *Veckorevyn* under period 2 är nästan dubbelt så lång som genomsnittstidningen under period 1. Till period 3 har genomsnittet på sidantal ökat med 21, 6 sidor i förhållande till period 2.

Tabell 2

Tabellen visar antalet reportage, noveller, bilder och annonser i *Veckorevyn* utifrån de tio utgåvor från respektive perioder undersökts.

Antal	Period 1	Period 2	Period 3
Reportage	4	36	14
Noveller	54	29	2
Bilder	377	763	657
Annonser	498	211	304

Period 2 innehåller flest reportage och bilder. Under period 1 var det flest annonser och noveller. Under period 3 fanns det endast två noveller. Som tabell 2 visar ökade reportagen under period 2. Detta kan bero på att snittantalet sidor per tidningsutgåva ökade med nästan dubbelt så mycket. I period 3 har reportagen minskat trots att snittantalet sidor ökat från 75,6 till 97,2 sidor (se tabell 1). Värt att nämna är att annonserna under period 1 var mycket små och detta har påverkat antalet annonser under denna period.

Under period 3 ökade antalet annonser från 211 till 304. Annonserna kan ha tagit reportagens plats. Under period 1 var det endast 4 reportage men 498 annonser och även här kan annonserna tagit plats från reportagen. Under period 1 var snittantalet sidor lägst, endast 41,7 sidor (se tabell 1). En anledning till att antalet reportage var flest under period 2 kan vara att *Veckorevyn* inte sågs som en reportagetidning förrän på 1970-talet enligt Larsson. (Larsson 1989, s.150) Från period 1 har antalet noveller minskat mer och mer. Under period 3 fanns det endast 2 noveller, detta kan tolkas som att fiktionen i *Veckorevyn* minskar. Larsson skriver att under efterkrigstiden minskar fiktionen i hela den svenska veckopressen (Larsson 1989, s.89-91).

Tabell 3

Tabellen visar vilket kön personen på omslaget haft under respektive perioder. Om det varit både en man och kvinna på omslaget har det räknats som en kvinna och en man. Kategorin annat innehåller omslag som inte varit på personer eller där barn har funnits på omslaget.

Kvinna eller man på omslag	Period 1	Period 2	Period 3
Kvinna	8	7	9
Man	0	5	4
Annat	2	1	0

Under period 1 var det inga män på omslagen till *Veckorevyn*. Under alla tre perioderna är det vanligast med kvinnor på omslagen i veckopressen och detta skriver även Jais-Nielsen (2004) om. Enligt henne är omslaget på en tidskrift ofta en kvinna som är ung och konventionellt vacker. (Jais-Nielsen 2004, s.34-36) I tjejtidningar är omslagstjejerna ofta supermodeller, popstjärnor eller tv-serieskådisar. (Jais-Nielsen 2004, 191)

Tabell 4

Tabellen visar de fyra innehållskategorierna som var mest förekommande som puffar på omslagen under respektive perioder.

Puffar på omslag	Period 1	Period 2	Period 3
Relationer	0	2	6
Beskrivning av omslagsbild	4	0	0
Mode	2	2	19
Kändisar	2	11	16

Under period 1 var det vanligast att puffen var en beskrivning av omslagsbilden. Under period 2 var det vanligast att puffarna handlade om kändisar och under period 3 handlade de flesta puffarna om mode eller kändisar. Jais-Nielsen beskriver att pufftexter avslöjar tidningens identitet (Jais-Nielsen 2004, s.34). Att det under period 2 var vanligast med puffar om kändisar kan tolkas som att under period 2 ville *Veckorevyn* vara en tidning om kändisar. Larsson skriver att för all veckopress för kvinnor under 1970-talet ökade material om kändisar (Larsson 1989, s.141).

Under period 3 var det vanligast med puffar om mode, detta kan tolkas som att *Veckorevyn* ville vara en tidning om mode. En möjlig koppling är att Hirdman skriver att under 1995 handlade *Veckorevyn* till stor del om vad läsaren kunde göra för att ändra sin kropp (Hirdman 2004, s. 191).

Tabell 5

Tabellen visar de vanligaste kategorierna för vad läsarbrev handlade om under respektive perioder. I kategorin övrigt finns bland annat frågor om trädgårdstips och frågor om teknik. Det totala antalet läsarbrev under respektive perioder finns också med i tabellen.

Vad handlar läsarbrev om	Period 1	Period 2	Period 3
Relationer	10	43	28
Sex	0	6	23
Hushållstips	3	23	1
Mode och skönhet	14	4	14
Hälsa	9	43	13
Övrigt	0	24	16
Totalt antal läsarbrev	40	161	91

Det var flest läsarbrev under period 2. Av dessa handlade de flesta om hälsa och relationer. Under period 3 var det vanligast med läsarbrev som handlade om relationer. Under period 1 fanns det minst antal läsarbrev totalt sett, de flesta handlade om mode och skönhet. Att det fanns flest läsarbrev i period 2 stöds av Backberger (1966, 2003) då hon skriver att 1965 övergår *Veckorevyn* till att ha läsarbrev istället för psykologiska artiklar. Det är redaktionens uppgift att ge psykologiska upplysningar och råd. (Backberger 1966, 2003, s.94) Även Hirdman (2004) skriver att under 1970 blir experter som ger råd om allt från yrken till sex och motion vanligare (Hirdman 2004, s.108-109).

Under period 3 handlar de flesta läsarbrev om sex. Detta kan bero på att 1995 var Amelia Adamo chefredaktör och hon fyllde tidningen med innehåll om sex (Ekman 1998, s.41-42). Ekmans teori om att mer innehåll om sex gör att läsare som inte sexdebuterat känner prestationsångest när de läser om detta kan göra att fler skriver brev om denna sexångest (Ekman 1998, s.42-43).

Tabell 6

Tabellen visar om det varit en expert, en anonym person eller ingen som svarat eller kommenterat läsarbreven under respektive period. Med expert menas en person som *Veckorevyn* valt att kalla expert och som jobbar på tidningen t.ex. *Veckorevyns relationsexpert*.

Vem svarar på läsarbreven	Period 1	Period 2	Period 3
Anonym	0%	1%	2%
Expert	100%	64%	51%
Ingen svarar	0%	35%	47%
Totalt antal läsarbrev	40	161	91

Det har varit vanligast att en expert svarar under alla tre perioder. Under period 1 var det bara experter som svarade. Under period 3 var det nästan lika vanligt att ingen svarade på eller kommenterade läsarbreven som att en expert svarade. Hirdman skriver att 1970 är det vanligt att experterna arbetar på *Veckorevyn* (Hirdman 2004, s. 148) vilket kan kopplas till att det var flest experter som svarade på läsarbreven under period 2.

Tabell 7

Tabellen visar om det är mannen, kvinnan eller ingen av dem som ansetts vara problemet eller ska ändra på sig i läsarbreven under respektive period.

Vem är problemet i läsarbreven	Period 1	Period 2	Period 3
Mannen	5	3	10
Kvinnan	9	20	30
Ingen	26	138	51

Under alla tre epokerna var det vanligast att varken mannen eller kvinnan var problemet i läsarbreven. Det näst vanligaste var att kvinnan var problemet under alla tre perioder. Under period 2 är det vanligast att ingen som är problemet i läsarbreven, detta stöds i Hirdmans bok (2004) där hon skriver att 1970 blir det vanligare att par ska lösa problem som uppstår i äktenskapet gemensamt (Hirdman 2004, s.110). Problem som varken varit en kvinna eller man har inte analyserats på grund av att vi inte anser det relevant för uppsatsens syfte. Vem som varit problemet har både kunnat bestämmas av den som skrivit brevet och den som svarat på brevet beroende på hur de uttryckt sig i brevet.

Tabell 8

Tabellen visar om det är en kvinna, man eller något/någon annan som är huvudperson i artiklarna och reportagen. I kategorin annat finns artiklar där både kvinna och man varit huvudperson eller om artikeln inte handlat om människor.

Vem är huvudperson i artiklar och reportage	Period 1	Period 2	Period 3
Kvinna	53%	41%	50%
Man	13%	26%	21%
Annat	35%	34%	29%
Totalt antal artiklar	40	125	146

Artiklarna och reportagen har till största delen handlat om kvinnor under alla perioder. Under alla tre perioder var det minst vanligt att artiklarna och reportagen handlade om män. Detta kan tolkas som att *Veckorevyn* alltid har varit en tidning som vänt sig till kvinnor.

Tabell 9

Tabellen visar vad artiklarna och reportagen handlat om under respektive period. Under kategorin övrigt finns sport och vetenskap.

Vad handlar artiklar och reportage om	Period 1	Period 2	Period 3
Kändisar	8%	34%	37%
Kungligheter	8%	3%	0%
Vardagspersoner	8%	7%	4%
Relationer	0%	7%	9%
Sex	0%	2%	2%
Samhällsfrågor	10%	8%	6%
Mode och skönhet	33%	10%	23%
Kultur	15%	10%	4%
Livsstil	5%	12%	10%
Karriär	0%	1%	6%
Övrigt	15%	6%	1%
Totalt antal artiklar	40	125	146

Under period 1 var det vanligast med artiklar om mode och skönhet. Under period 2 och period 3 är artiklar och reportage om kändisar vanligast. Larsson (1989) skriver att i svensk veckopress för kvinnor ökar materialet om kändisar och på 70-talet minskar material om den vanliga människan (Larsson 1989, s.141). Hirdman (2004) skriver dock att 1970 ges mer plats åt den vanliga människan i *Veckorevyn*. (Hirdman 2004 s.104-105) Vi ser dock i tabell 10 att vanliga människor endast utgjorde 7,2 procent av innehållet i artiklar och reportage medan material om kändisar utgör 34,4 procent. Hirdman (2004) skriver att innehåll om kungligheter

nästan helt försvunnit 1970 (Hirdman 2004, s.105) vilket också syns i tabell 10 där endast 3,2 procent av innehållet handlade om kungligheter under period 2. Under period 3 handlade bara 2 procent av material i artiklar och reportage om sex, detta skiljer sig från vad Ekman (1998) tar upp i sin bok om att chefredaktören Amelia Adamo skulle ha fyllt tidningen med sex (Ekman 1998, s.42-43). Kategorierna ”tips”, ”plocksida” och ”läsarbrev” har inte analyserats och därför är det möjligt att material om sex ligger under dessa kategorier.

6.2 Kvalitativ innehållsanalys

I detta avsnitt presenteras resultatet från den kritiska diskursanalysen och den semiotiska analysen. Två nummer har analyserats från varje period.

6.2.1 Period 1

Under period 1 har nummer 26 från 1936 och nummer 14 från 1939 analyserats.

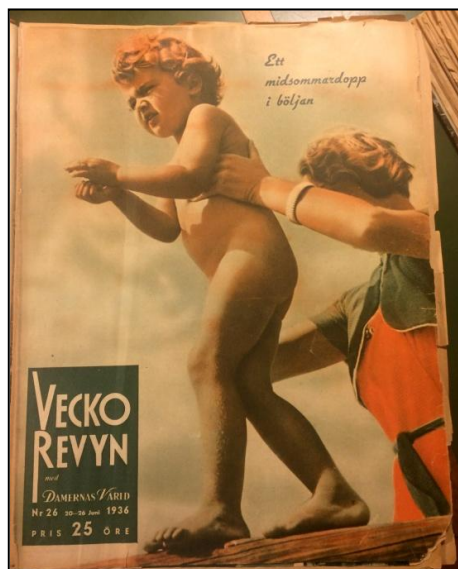

Bild 1 och 2. Till vänster: omslag Veckorevyn 1936/26. Till höger: omslag Veckorevyn 1939/14.

6.2.1.1 Kritisk diskursanalys

I nummer 26/1936 och nummer 14/1939 fanns inga läsarbrev att analysera.

Under den första perioden finns två artiklar som handlar om helt olika saker men gemensamt för dem är att de använder kvinnor som ett lockbete för att få läsaren intresserad av artikeln. Den ena artikeln handlar om hur det känns precis innan man dör, ”Gränslandets gåtor”, reportern har intervjuat en mängd olika människor som varit nära att dö men räddats i sista stund. I ingressen beskrivs dock ett specifikt fall med en kvinna i England. Reportaget handlar

dock inte alls om henne, hon finns bara med i ingressen. (*Veckorevyn* 1936/26) Den andra artikeln handlar om ett franskt filmteam som spelar in en film i Kiruna, ”Från dimmornas kaj till Kirunas sol”. I rubriken och på den största bilden fokuserar man på filmstjärnan Michèle Morgan men artikeln handlar om hela filmteamet och inte specifikt om henne. (*Veckorevyn* 1939/14)

Under den första vågens kvinnorörelse var liberalfeminismen dominerande (Gemzöe 2010, s.30). En teori inom liberalfeminismen är att kvinnor genom sociala normer objektifieras och passiviseras och berövas därmed självständighet och handlingskraft (Tollin et al 2005, s.26-31). I artikeln om hur det känns när man är nära att dö passiviseras kvinnan som beskrivs i ingressen, det beskrivs att hon höll på att dö och klarade sig med hjälp av läkare. Det beskrivs aldrig att hon kämpade för att överleva utan det hela var läkarnas förtjänst. (*Veckorevyn* 1936/26) Det kan ha varit så att det enbart var läkarnas förtjänst men att hon bara beskrivs som hjälplös och döende och inte en överlevare kan säga något om synen på kvinnor som passiva och hjälplösa. Även i bilderna till ett modereportage om baddräkter från 1936 ”Tyg eller trikså” objektifieras kvinnorna genom att de finns där för att visa upp kläderna, deras personligheter beskrivs inte. De ska vara ”badande modedockor” och inte levande kvinnor. (*Veckorevyn* 1936/26) I ett modereportage om en sminkexpert från Hollywood ”Läppar som förråda” som diskuterar filmstjärnors läppar objektifieras kvinnorna genom att de används som sminkdockor och fokus ligger enbart på respektive kvinnas läppar och inte resten av ansiktet eller personen (*Veckorevyn* 1939/14).

Det var få kvinnor under den första vågens kvinnorörelse som fick möjlighet till utbildning, kvinnorna fick höra om det manliga intellektets överlägsenhet (Ambjörnsson et al 2001, s.128-129). Inom liberalfeminismen anses det att kvinnor hade förnekats rätten till att utveckla sitt förnuft och därmed var det många som ansåg att kvinnor var mindre rationella än män. Kvinnors tillträde i offentligheten är något som den liberala feminismen jobbat för. (Tollin et al 2005, s.26-31) I artikeln om hur det känns när man håller på att dö är det bara män som är experter, en läkare och en filosof (*Veckorevyn* 1936/26). Varför kvinnor inte finns representerade som experter kan ha att göra med att kvinnor sågs som mindre rationella och få fick möjlighet till utbildning. Kvinnor finns representerade i artikeln men har enbart den hjälplösa rollen. Det kan också ha funnits kvinnliga läkare och filosofer som *Veckorevyn* kunnat referera till istället. Men eftersom kvinnor ansågs som mindre rationella kan detta ha påverkat valet i att ha manliga experter. Detta märks också tydligt i modereportaget om

läpparna. Sminkeexperten från Hollywood är en man, medan alla som avbildas är kvinnor som blir objektifierade. (*Veckorevyn* 1939/14)

Två av de artiklar som analyserats under den första perioden har handlat om sport eller fritidsaktiviteter. Den ena om autobridge (ett slags automatiserat enmans bridge) ”Från whist till autobridge” och den andra om simning, ”Mutter Braun vill till Sverige”. I båda artiklarna är det tydligt att idrotten utförs av entusiaster. Det handlar om kvinnor som utför sporten. I artikeln om autobridge handlar det om två kvinnor som är regerande svenska mästare och i artikeln om simning ”Mutter Braun vill till Sverige” handlar det om en holländsk simmerska som vunnit flera världsmästerskap. Trots detta framhävs det i båda artiklarna att kvinnor tävlar i idrott för nöje och ära, inte för att bli rika. (*Veckorevyn* 1936/26 och 1939/14)

”Damerna spelar nämligen helst om ära och få de vid årets slut en liten mästerskapsplakett, så är all rättfärdighet uppfylld” skrivs det i artikeln om autobridge. (*Veckorevyn* 1939/14)

Liberalfeminismen förespråkar att ett samhälle där förnuft knyts till män och känslor till kvinnor kommer att rämna genom att alla fritt får utveckla sina personligheter och talanger (Tollin et al 2005, s.26-31). I artiklarna om autobridge och den holländska simmerskan ser vi att det finns möjlighet för kvinnor att utveckla detta. Den holländska simmerskans talang och framgångar beskrivs på ett positivt sätt. Dock blir reportern förvånad när simningen är hennes enda syssla och det berättas om andra kvinnliga simmerskor som slutat för att de gift sig. (*Veckorevyn* 1936/26) Detta kan kopplas till Ambjörnsson et al (2001) då de skriver att det var mycket under den första vågens kvinnorörelse som inte passade sig för en kvinna, man och barn stod i vägen. (Ambjörnsson et al 2001, s. 128-129) I artikeln om autobridge uppmuntras kvinnornas spelande och talang. Deras spel beskrivs på ett positivt sätt och reportern säger att de kan utklassa män. (*Veckorevyn* 1939/14)

Trots att den holländska simmerskan är 18 år gammal beskrivs hon som en ”simmarflicka”. Ordet ”flicka” är genomgående i hela artikeln när hon och andra kvinnor som simmar beskrivs. Även kombinationer som ”flickebarnet” och ”simmartöser” är vanliga. För att beskriva en konkurrent till den holländska simmerskan används orden ”lilla” och ”söta”. (*Veckorevyn* 1936/26) 1884 blir ogifta kvinnor myndiga vid 21 års ålder, 1921 blir även gifta kvinnor myndiga vid samma ålder. (Fagerström & Nilson 2011, s. 10-11) Detta kan vara en anledning till att den holländska simmerskan som är 18 år benämns som flicka och även en del av kvinnorna i modereportaget benämns som flickor men där får läsaren inte veta hur gamla de är (*Veckorevyn* 1936/26). Liberalfeminismen har teorier om att förnuftet är knutet till män och kvinnor inte är rationella (Tollin et al 2005, s.26-31). Att kvinnorna benämns som

flickor även när deras ålder inte skrivs ut skulle kunna kopplas till att alla kvinnor ses som oförnuftiga och orationella, därmed förminskas de.

Det går dock inte att säga att kvinnorna som idrottar nedvärderas på grund av prestation då skribenten i artikeln om autobridge beskriver kvinnorna som spelande maskiner och att de enkelt skulle slå en greve. (*Veckorevyn* 1939/14)

I artikeln om den holländska simmerskan beskrivs en scen där reportern och fotografen länge suttit och väntat på att få intervjua simmerskan. Men när en ”alla tiders raring” som noggrant beskrivs utseendemässigt, kommer fram funderar de på att strunta i intervjun och prata med den vackra flickan istället. De inser till slut att den vackra flickan faktiskt är simmerskan.

Denna scen visar tydligt att kvinnor objektifieras av reporterna. (*Veckorevyn* 1936/26)

Simmerskan är ofrivilligt objektifierad men att *Veckorevyn* väljer att ha med denna scen kan tolkas som att detta inte uppseendeväckande för denna tid utan snarare fascinerande att simmerskan kunde vara så vacker. Detta kan säga något om hur under denna tidsperiod såg på kvinnor och kvinnor inom idrotten.

Gemensamt för de båda modereportagen som analyserats är att filmstjärnor är skönhetsidealet. I den första artikeln om filmstjärnors läppar är det tydligt att filmstjärnorna är det ideal läsaren ska sträva efter att bli. (*Veckorevyn* 1939/14) I den andra artikeln beskrivs baddräktmode med nya tyg som kommit till Sverige. I texten beskrivs inte filmstjärnorna men det är de som visar upp badkläderna och i bildtexterna beskrivs kvinnorna som ”filmslank skönhet”. (*Veckorevyn* 1936/26).

6.2.1.2 Semiotisk analys

Omslagen i nummer 26/1936 och nummer 14/1939 hade inga pufftexter som beskriver innehållet i tidningarna. De pufftexter som finns beskriver bara bilden på omslaget.

På omslaget från nr 26/1936 finns en bild på ett naket barn som balanserar på något och en kvinna som håller i barnet (se bild 1). På omslaget från nr 14/1939 finns två kvinnor som sitter på trappan till Dramaten (se bild 2). Kvinnorna ser moderna ut, den ena har kavaj på sig och den andra hade skinnhandskar och jacka. De tittar ut ur bild.

Till sportartiklarna har två bilder till varje artikel analyserats. Bilderna till autobridgeartikeln föreställer en kvinna som spelar autobridge och en annan kvinna sitter vid bordet och tittar på, en man står bakom den spelande kvinnan och övervakar. Den andra bilden föreställer en man som står mellan två kvinnor, den ena kvinnan skrattar och tittar på mannen. (*Veckorevyn* nr

1939/14)

I artikeln om den holländska simmerskan har två bilder analyserats. Den ena föreställer två svenska simmerskor och den holländska simmerskan i baddräkter. De är blöta och bakom dem finns en publik. Den andra bilden föreställer den holländska simmerskan som ler och håller i en blombukett. (*Veckorevyn* 1936/26)

Till de andra två artiklarna har totalt sex bilder analyserats. Till artikeln som handlar om hur det känns innan man dör har två bilder analyserats och till artikeln om filmteamet har fyra bilder analyserats. Artikeln om filmteamet var ett bildreportage och därför har fler bilder valts ut.

Till artikeln om hur det känns innan man dör finns två bilder som är på män. Den ena föreställer en dansk läkare, bilden är stereotypisk där han står i vit rock och läser i en bok. Den andra bilden är ett porträtt av en fransk filosof, hans teorier presenteras i artikeln. (*Veckorevyn* 1936/26)

Till artikeln om filmteamet finns en porträttbild på filmstjärnan Michèle Morgan, det är den största bilden som ska locka läsaren till artikeln. Porträttbilden har inget med artikeln att göra. Den andra bilden föreställer samma filmstjärna som ligger på ett vargskinn, denna bild är tagen i ett fågelperspektiv. Den tredje bilden föreställer samma filmstjärna med två andra skådespelare som är med i samma film. Den fjärde bilden föreställer en manlig skådespelare som är inklädd i filt och päls. Bilden är tagen i ett grodperspektiv. (*Veckorevyn* 1939/ nr 14) En teori inom liberalfeminismen är att kvinnor genom sociala normer objektifieras och passiviseras och berövas därmed självständighet och handlingskraft (Tollin et al 2005, s.26-31). Detta märks i artikeln om det franska filmteamet. På en av bilderna ligger en kvinnlig filmstjärna på ett vargskinn. Hon ser utlämnad ut och bilden är tagen i ett fågelperspektiv, vilket förstärker kvinnans underordnade position. I bildtexten till en annan bild där skådespelerskans profil skymtas beskrivs det att hennes söta lilla näsa sticker fram. På bilden syns dock knappt hennes näsa men denna beskrivning gör att hon objektifieras. Det finns en stor skillnad mellan männen och kvinnorna i detta reportage. En man är avbildad ur ett grodperspektiv där han sitter på en form av tron, medan kvinnan är avbildad ur fågelperspektiv eller som en porträttbild för att visa hennes utseende. (*Veckorevyn* 1939/14) Detta kan tolkas som att männen är de som har makt och är de betydelsefulla i teamet. Kvinnan ses som dekorativ och används för att ge filmen och artikeln om den ett vackert yttre. Detta kan skapa ett ideal för kvinnorna som läser tidningen dels om att man ska vara vacker och att vara hjälplös och underordnad är någonting positivt. Även i artikeln om autobridge

finns en bild där en man står lutad över en kvinna för att övervaka hennes spel, detta gör kvinnan mindre självständig (*Veckorevyn* 1939/14).

Under den första perioden har två bilder till modereportaget om baddräktsmode från nummer 26/1936 analyserats. Till artikeln om filmstjärnors läppar från nummer 14/1939 har alla åtta små porträttbilder analyserats.

Båda bilderna på modellen och filmstjärnan som visar badkläderna är smala. Båda har samma kroppsform. Bilderna ser inte ut att vara tagna i samband med detta modereportage utan vara utvalda som exempel på hur badkläder kan se ut. Det är inga vanliga kvinnor som får visa kläderna utan modeller och filmstjärnor. (*Veckorevyn* 1936/26) Detta syns även i modereportaget om filmstjärnors läppar. Där är det åtta porträttbilder på filmstjärnor, alla har mörkt målade läppar, bilden är svartvit. De ser tillgängliga ut och alla tittar in i kameran och de flesta tittar uppåt. Många av dem plutar med läpparna. (*Veckorevyn* 1939/14)

Redan under 1920-talet började kroppsfixering och utseendefixering breda ut sig i veckopressen genom Hollywoodfilmernas stjärnideal. Inom det visuella materialet i veckopressen visades vikten av att ”se bra ut” för en masspublik. Bilder av filmstjärnors glamorösa liv, mode och kosmetika knöts till det feminina. (Hirdman 2004, s. 32) Detta märks i flera artiklar och modereportage från period 1. I de båda modereportagen som analyserats från denna period är det filmstjärnor som får visa upp kläder och smink. Det är utseendet på filmstjärnorna som läsarna ska ta efter och avundas. I en bildtext till modereportaget om badmode från 1936 används ordet ”filmslank” som något positivt. I modereportaget om läpparna beskrivs det tydligt att sminkexperten är från Hollywood och att detta är en prestigefullt. (*Veckorevyn* 1936/26 och *Veckorevyn* 1939/14) I artikeln om det franska filmteamet är det den kvinnliga filmstjärnan som lyfts fram, framförallt i bilder. Artikeln handlar dock i huvudsak inte om henne. (*Veckorevyn* 1939/14) Detta skapar ett ideal för alla kvinnor som läser om att vara vacker som en filmstjärna, att det är åtråvärt och något att sträva efter. Det är så som filmstjärnorna ser ut som den perfekta kroppen ska vara.

6.2.2 Period 2

Under period 2 har nummer 14 från 1973 och nummer 15 från 1977 analyserats. 1977 fanns inget modereportage.

Bild 3 och 4. Till vänster: omslag Veckorevyn 1973/14. Till höger: omslag Veckorevyn 1977/15.

6.2.2.1 Kritisk diskursanalys

I *Veckorevyn* under period 2 är det tydligt att det finns en koppling till vad som händer i samhället. En artikel handlar om en familj som blivit splittrad på grund av ockupationen i Tjeckoslovakien ”De har tagit allt ifrån oss – utom vår kärlek”. Denna artikel handlar inte om några kända personer eller om skönhet. Detta är helt vanliga människor. (*Veckorevyn* 1973/14) En annan artikel handlar om att prostituerade kvinnor i Stockholm bildat ett fackförbund ”Vi säljer inte våra kroppar – vi hyr bara ut dem”. Man får höra en kvinnas berättelse om hur det är att leva som prostituerad. Hon tar upp att de inte får vara med i kvinnokampen för att vänsterkvinnor kritiserar prostitutionen hårt (denna artikel hör inte ihop med puffen ”Min dotter knarkar och går på gatan”) (*Veckorevyn* 1977/15). Det finns en politisk ton i båda reportagen. I reportaget om prostitution riktar kvinnan sina kommentarer mot samhället, hon menar att samhället inte hjälper de prostituerade. I reportaget om familjen från Tjeckoslovakien beskrivs brister i samhället och politiken både i Sverige och Tjeckoslovakien som slutligen gjort att denna familj nu måste leva splittrad. I reportaget om prostitution märks det tydligt att skribenten är kritisk till de prostituerades rätt att vara med i

kvinnokampen. Till exempel skriver hon i ingressen att ”kvinnokampen kan tydligen föras på många plan...”. (*Veckorevyn* 1977/15)

Liberalfeminismen är fortfarande stark och något som man jobbar för är att göra det personliga politiskt (Tollin et al 2005, s.26-31). Detta visar sig i artikeln om den splittrade familjen från Tjeckoslovakien från *Veckorevyn* nr 14/1973. Artikelns fokus ligger på att familjen är splittrad snarare än att berätta om krigets utveckling och vad myndigheterna gör. Hirdman skriver att i *Veckorevyn* under 70-talet finns en samhällskontext (Hirdman 2004, s.277-278). Detta märks i denna artikel då *Veckorevyn* väljer att lyfta fram familjen som är utsatt i samhället. Även de andra artiklarna som analyserats under den här perioden har en samhällskontext. Då de problematiserar ämnet de tar upp och kritiserar samhället i artiklarna. Enligt Hirdman (2004) antas kvinnor som läser *Veckorevyn* vara på väg mot jämlikhet och intresserad av samhällsfrågor vilket märks tydligt i alla de analyserade artiklarna (Hirdman 2004, s. 148). Detta märks genom att dessa ämnen tas upp och det finns en politisk ton i artiklarna.

Under period 2 var fortfarande liberalfeminismen stark men radikalfeminismen började även växa fram. En teori inom radikalfeminismen är att den andra vågens frigörelse med uppvisade av kroppen leder till att pornografin ökar istället för att frigöra kvinnan som avsikten egentligen var. (Tollin et al 2005, 55-60) Reportaget om den prostituerade kvinnan från *Veckorevyn* nr 15/1977 visar exempel på detta. Tanken med detta reportage är troligen att visa upp kvinnor som jobbar som prostituerade som några som är frigjorda och bestämmer över sina kroppar, de är en del av kvinnorörelsen. Men enligt radikalfeminismen skulle då detta reportage få en annan utgång. Radikalfeminismen menar att kvinnans värde ligger i att vara åtrådda av män och att männen lär sig att tända på underordnade kvinnor. Detta reportage skulle kunna tolkas som bidragande till denna teori då kvinnor själva förespråkar sin underlägsenhet genom att vara prostituerad som något hon själv valt och vill göra. Enligt en teori inom radikalfeminismen uppmuntrar reportaget till objektifiering och kvinnans underlägsenhet gentemot mannen. Detta märks i tonen som skribenten har. Hon är tveksam till om prostituerade är en del av kvinnokampen eftersom att de säljer sina kroppar till män. Det finns även en ton av tillrättavisande i skribentens uttryck. Hirdman (2004) skriver att tilltalet i *Veckorevyn* blir mer diskuterande och deltagande under 70-talet istället för tillrättavisande som var fallet innan (Hirdman 2004, s.162). Men i denna artikel finns det tillrättavisande tilltalet kvar. Till en stor del är tilltalet problematiserande men undertonen av att det den prostituerade kvinnan gör är fel och inget som man borde ta efter finns där.

Två av artiklarna under den andra perioden är kritiska till hur ideal kring kvinnors kroppar ser ut. Den ena handlar om en svensk simmerska som hårdbantade efter att ha gått upp något i vikt på grund av p-piller ”Jag knäckte mej själv med hårdbantning”. Detta ledde till att hon blev sjuk och var tvungen att sluta simma. (*Veckorevyn* 1973/14) Den andra handlar om att skönhetsindustrin utnyttjar kvinnors komplex och är en orsak till att kvinnor får komplex ”Skönhetsindustrin tjänar miljarder på våra komplex”. (*Veckorevyn* 1977/15) Tonen i båda artiklarna är tillrättavisande. I artikeln om simmerskan problematiserar skribenten bantningshetsen och de hårda krav som finns på elitidrottare. Men det finns också en underton av att skribenten tycker att de p-piller simmerskan Gunilla Jonsson tar har en stor del i att Jonsson mått dåligt. Jonsson själv tror inte detta men skribenten fortsätter att trycka på p-pillrens vikt i sammanhanget. Detta skapar ett budskap till läsaren om att p-piller kan vara farliga. Detta gör att skribenten framstår som negativ mot p-piller och detta skulle i sin tur kunna tolkas som att hon är en motståndare till frigörelsen av kvinnor. (*Veckorevyn* 1973/14) I artikeln om skönhetsindustrin är tilltalet problematiserande då skribenten tar upp hur skönhetsindustrin utnyttjar kvinnor. Skribenten tar tydligt avstånd från detta men antar att läsarna inte tar avstånd. Hon vill visa sig själv som en förebild och framställer läsarna som lättlurade. Backberger skriver även om att skönhetsindustrin tillsammans med redaktörer från veckotidningar som skriver om detta bidrar till kvinnors osäkerhet (Backberger 1966, 2003, 78-79). Denna artikel kan påverka kvinnors osäkerhet genom att skribenten talar om för läsaren vad denne ska tycka om skönhetsindustrin och att de inte ska påverkas av den. Skribenten är kritisk mot skönhetsindustrin för att den har skapat ett ideal för hur kvinnor ska vara men genom att hon själv talar om hur kvinnor ska vara gentemot denna industri skapar hon ett annat ideal som kvinnor ska sträva efter. (*Veckorevyn* 1977/15)

I artikeln om simmerskan Gunilla Jonsson som är 18 år från *Veckorevyn* nummer 14/1973 beskrivs hon som en simmarflicka precis som i artikeln om den holländska simmerskan från 1936. I Sverige 1973 blev man först myndig när man var 20 år och 18 år blev inte myndighetsålder förrän 1974. Detta skulle kunna vara en anledning till att Jonsson benämns som flicka då hon inte anses vara vuxen. Trots att en kvinna skrivit artikeln och att Jonsson har gjort stora bedrifter benämns hon som en flicka, ett ord som kan ses som nedvärderande. En anledning till att skribenten gör detta ordval kan vara att den patriarkala normen gör att kvinnor ser på sig själva som underlägsna, detta finns med som teori inom radikalfeminismen (Tollin et al 2005, s.55-60). I artikeln som handlar om simmerskan tas också exempel på manliga idrottare upp. Även dessa har drabbats av den hårda pressen på att träna och vara i

form. De beskrivs som ”bjässar”. När idrottare som är båda kvinnliga och manliga ska beskrivas med ett ord används ordet ”elitidrottsmännen”. (*Veckorevyn* 1973/14)

I ett modereportage beskrivs billiga och sköna kläder, rubriken är ”Skönaste sommarkläderna”. De figurnära kläderna beskrivs som att de passar den smala bäst, trots att storlekar skrivs ut så att man själv hade kunnat bedöma detta. Men det kan tolkas som att skribenten vill varna någon som inte ser sig själv som smal för att det plagget inte skulle vara snyggt på den personen. Det är också tydligt att kvinnorna som bär dessa kläder ska visa att de är smala, en vid klänning beskrivs som perfekt som mammaklänning men den går att använda annars också, men då bör man ha ett skärp i midjan. (*Veckorevyn* 1973/14)

Totalt har tio läsarbrev analyserats från period 2. Två av breven som är från 1973 handlar om hälsoproblem. En kvinna frågar om sina problem med att få barn och den andra undrar om hennes äggladare kan vara hopväxta till följd av en könssjukdom och om hon skulle ha svårighet att få barn. I ett annat brev från en kvinna som undrar om hopväxta äggladare föreslås det aldrig av läkaren som svarar att mannen kan vara en orsak till att de har svårigheter att få barn. I brevet som bara handlar om svårighet med att få barn föreslås det dock att en infektion som mannen hade kan vara bidragande. (*Veckorevyn* 1973/14)

Två läsarbrev från period 2 handlar om karriär, det är kvinnor som undrar. En kvinna i ett brev från 1973 undrar hur hon ska bli markvärdinna. (*Veckorevyn* 1973/14) I ett brev från 1977 undrar en kvinna hur en tjej går tillväga för att bli stuntman. I detta brev ger experten inget svar med motivationen att hon själv är för rädd för att ha ett sådant yrke. Expertens tänker också på vad hennes egna vänner skulle säga om hon var stuntman. (*Veckorevyn* 1977/15) En viktig fråga under 70-talet var att kvinnor skulle få samma tillträde i arbetslivet som män (Gemzöe, 2010, s.37) (Ramqvist, 2003, s.15). Att två läsarbrev handlar om kvinnor som vill ha mansdominerade yrken och att det finns en frågesektion för karriärvägledning kan tolkas som att detta är viktigt för *Veckorevyns* redaktion och läsarna. Dessa brev kan också tolkas som att läsarna är intresserade av att få tillgång till samma arbete som män. (*Veckorevyn* 1973/14 och 1977/15)

Ett läsarbrev från 1973 handlar om en kvinna som lider av mörkerrädsla och att det blivit värre sen hon flyttat från landet till Stockholm. Hon beskriver hur hon blivit mycket rädd för män och ofta går omvägar om hon möter män. Expertens lösning är att hon ska flytta från Stockholm om hon kan. (*Veckorevyn* 1973/14)

Ett läsarbrev från 1973 är från en läsare som tycker att TV gör att folk har mindre sex. Läsaren tar upp exempel på att när det varit strömavbrott ser man nio månader senare att BB:n är överfyllda. (*Veckorevyn* 1973/14)

Ett läsarbrev från 1977 är från en kvinnlig läsare som tycker att damidrott faller i glömska. Hon ger exempel på att när ett dambasketlag i Södertälje vann SM-guld ignorerades det av förbundet. (*Veckorevyn* 1977/15)

Ett annat läsarbrev från 1977 handlar om en 15-årig tjej som är trött på att föräldrar och andra vuxna tjarar och klagar på ungdomar. Hennes föräldrar tycker att hon är för ung för att ha kille. (*Veckorevyn* 1977/15)

Ett läsarbrev från 1977 handlar om en kvinna som är kär i en man som hon varit otrogen mot och nu ångrar hon sig. Hon ber *Veckorevyn* om råd ifall hon ska ta kontakt med mannen och berätta hur hon känner då hon ångrar sig och vill ha tillbaka honom. Expertens säger att kvinnan inte ska ha dåligt samvete, bara för att man är förälskad lovar man inte evig trohet. (*Veckorevyn* 1977/15)

Ett läsarbrev från 1977 handlar om en kille som undrar när mannen ska bli frigjord. Han tycker att män borde våga öppna upp sig mer, gråta och prata om sina känslor och problem. Även männen är förtryckta menar han. (*Veckorevyn* 1977/15)

Även läsarbreven från denna epok ger en bild av att läsaren är intresserad av samhället då de bland annat skriver om att damidrottare ignoreras av förbund och får för liten plats i offentligheten (*Veckorevyn* 1977/15). Ett annat läsarbrev med politisk ton är från en manlig läsare som undrar när männen ska bli frigjorda, han vill att männen ska visa mer känslor (*Veckorevyn* 1977/15).

Detta är tio av de läsarbrev som redaktionen valt att publicera.

6.2.2.2 Semiotisk analys

Omslaget från 1973 föreställer sju unga kvinnor som tittar in i kameran (se bild 3). Bilden är tagen i ett fågelperspektiv. Med pufftextens hjälp får man veta att dessa kvinnor tävlar i Fröken Sverige- tävlingen. Alla kvinnor ser etniskt svenska ut av bilden att döma. Alla ler och tittar in i kameran, de ser inbjudande ut. (*Veckorevyn* 1973/14)

På omslaget 1977 finns en stor bild på en racerförare i sin bil, vid sidan av honom sitter en kvinna och tittar på honom (se bild 4). Han tittar in i kameran. Pufftexten lyder ”Racerföraren

James Hult om sitt liv: Hålligång med nya tjejer varje dag- men också hårt jobb”. Detta kopplas snabbt ihop med bilden då man tror att kvinnan på bilden är en tjej som James har hålligång med. I vänsterspalten ligger det tre puffar, en av dem innehåller en bild på en kvinna. (*Veckorevyn* 1977/15)

Hirdman skriver att bilder under 1975 fått en ny konstellation där kvinnan är i fokus, hon tittar mot kameran, mannen tittar på kvinnan (Hirdman 2004, s.151-152). I omslaget från *Veckorevy* nummer 15/1977 ser det dock annorlunda ut. En man är huvudfokus i bilden, han småler och tittar in i kameran. Vid sidan av honom finns en kvinna som tittar på mannen. Pufftexten och artikeln inne i tidningen handlar enbart om mannen. Detta stärker Backbergers teori om att kvinnans funktion under den här tiden var att vara dekorativ (Backberger 1966, 2003, s.78-79). Även att kvinnans funktion är att vara sexuell som Backberger också tar upp visar sig i pufftexten som lyder ”... hålligång med nya tjejer varje dag...”. Detta kan tolkas som att kvinnan på bilden är någon som mannen har hålligång med men när man läser artikeln upptäcker man att kvinnan är reportern. Att reportern är med på bilden kan tolkas som att hon är med på att sexualisera sig själv.

I reportaget om simmerskan har tre bilder analyserats. Alla tre bilderna föreställer simmerskan Gunilla Jonsson men visar henne i tre olika situationer. Det finns både porträtt och ögonblicksbilder från en simtävling eller träning. Bilderna finns för att läsaren ska få en bred bild av vem Gunilla är och hur hon ser ut. (*Veckorevyn* 1973/14)

I bilden till artikeln om skönhetsindustrin finns en genrebild på en kvinna. Det är en porträttbild och kvinnan blundar. Kvinnan ska symbolisera en del av skönhetsindustrin. (*Veckorevyn* 1977/15)

Till reportaget om prostitution har en bild analyserats. Den visar en väg och en trottoar utanför ett höghus. På vägen står en bil parkerad, en kvinna lutar sig in i bilen. Intill husväggen står en annan kvinna och tittar åt det håll som bilen kom ifrån. Bilden är mörk, man förstår att det utspelar sig på kvällen. Bilden visar en typisk bild av hur man tänker att prostitution ser ut. (*Veckorevyn* 1977/15)

I reportaget om familjen som blivit splittrad på grund av ockupationen av Tjeckoslovakien har tre bilder analyserats. Bilderna skapar ett sammanhang för familjens historia. En bild visar mamman och barnen som nu är fast i Tjeckoslovakien utan pappan. En bild visar pappan som är kvar i Sverige. Den tredje bilden visar mamman och pappan när de protesterar för att de vill

hämta deras barn som är kvar i Tjeckoslovakien. Bilderna tillför medkänsla till reportaget. (Veckorevyn 1973/14)

Till modereportaget har två bilder analyserats. Den ena bilden visar två kvinnor som sitter vid ett bord och den andra bilden visar en kvinna som sitter i en bikini och speglar sig. Alla kvinnor på båda bilderna är smala och unga vilket sätter normer för hur man ska se ut om man ska kunna bära kläderna som visas i artikeln. (Veckorevyn nr 14 1973)

I modereportaget som analyserats från *Veckorevyn* nummer 14/1973 märks det som Backberger (1966, 2003) tar upp att kvinnans uppgift fortfarande är att var dekorativ och sexuell (Backberger 1966, 2003, s.78-79). I bilderna till modereportaget är kvinnorna som visar kläderna avbildade som skyltdockor. De tittar sällan in i kameran och ser uppställda ut. Kvinnor objektifieras genom att de fungerar som verktyg för att visa kläderna, de ser utplacerade ut och är inte naturliga. Även bilden till artikeln om skönhetsindustrin från *Veckorevyn* nr 15/1977 visar en kvinna som är objektifierad. Bilden visar en kvinna som blundar och är sminkad. Bilden är avklippt vid hennes axlar. Detta kan göra att man associerar bilden med en sminkdocka. Bilden på kvinnan är enbart ett komplement till en faktaruta och fyller ingen större funktion. (Veckorevyn 1977/15)

6.2.3 Period 3

Under period 3 har nummer 14 från 1993 och nummer 15 från 1997 analyserats.

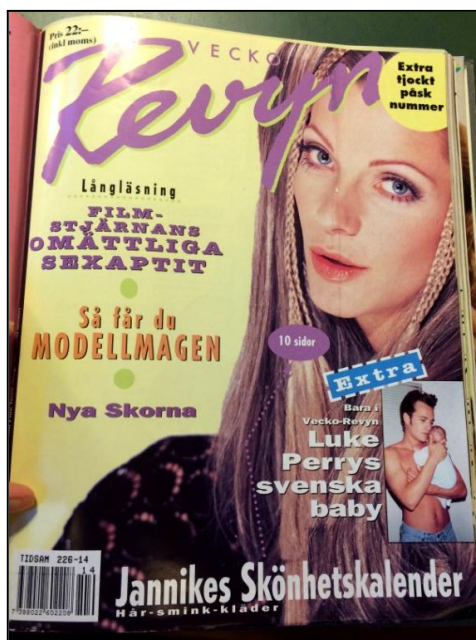

Bild 5 och 6. Till vänster: omslag Veckorevyn 1993/14. Till höger: omslag Veckorevyn 1997/15.

6.2.3.1 Kritisk diskursanalys

Från 1997 har en krönika valts ut ”Tidens tecken – tolkade av Calle Norlén”. Den handlar om kritik som *Veckorevyn* fått för att de har sexualiserat killar. Den manliga skribenten tycker att det är bra att män sexualiseras på samma sätt som kvinnor gör. Skribenten tycker att media styr människors värderingar och på grund av det anses kvinnors sexualitet vara något fult. Han tar upp ett exempel från en film där en kvinna som bejakar sin sexualitet beskrivs som farlig, manlig och djurisk. Kvinnan som mannen i filmen blir tillsammans med är mjuk, blyg och pryd. Skribenten menar att människor inte reagerar när kvinnor blir sexualiserade, men när män blir det på samma vis då reagerar folk. Därför kan det vara bra för män att bli sexualiserade så att de får se hur det är för kvinnor. Skribenten är krönikör på *Veckorevyn*. (*Veckorevyn* 1997/15) Feminister på 90-telet kämpade för att kvinnan skulle ta makten över sin egen kropp och sexualitet (Ramqvist 2003, s.14-15). Att krönikören på *Veckorevyn* valt att skriva om detta ämne och att ämnet belyses på det här sättet kan antas betyda att *Veckorevyn* är medvetna om feministernas kamp. Det visar att *Veckorevyn* är delaktiga i samhällsdebatten då feminister under den här tiden kritiserades då många tyckte att de borde kämpa för viktigare frågor (Ramqvist 2003, s.14-15). Spalten heter ”Tidens tecken” och det namnet visar tydligt att den handlar om vad som händer i samhället.

Från 1997 har ett personporträtt av Renée Nyberg analyserats ”Vi fick smyga med vår kärlek”. Personporträttet handlar om Renée Nybergs man och hennes karriär. Den manliga skribenten fokuserar på sex i texten, han försöker få Renée att framstå som snuskig. I ingressen har skribenten lagt till meningen ”Om det inte vore för Renées snusk... speciellt i soffan...”. Det är oklart vad meningen syftar på och om den har täckning i texten. Skribenten tar i början av texten upp när Renée och hennes man hade sex första gången. Den enda gången hennes sätt att prata beskrivs är när hon pratar om ett av sina TV program som handlar om storlek på snoppar, då beskriver skribenten att hon ”talar högt, ämnet intresserar”. Skribenten väljer att beskriva hennes utseende med fokus på hennes bröst som hon kanske vill förstora och hennes naturligt platta mage. (*Veckorevyn* 1997/15) I *Veckorevyn* under den här tiden kännetecknades tidningen med att lyfta fram det privata. Det var meningen att man skulle lära känna personerna bakom det yttre och det skulle skapa igenkänning för att få kontakt med läsaren. (Jarlbro 2006, s.103) I personporträttet av Renée Nyberg märks detta då reportern ställer frågor om hennes privatliv.

Under 90-talet växer kroppsfixeringen fram (Ekman 1998, s.52). I personporträttet av Renée Nyberg är det tydligt att skribenten ställt frågor om hennes kropp eftersom ett stycke i texten

handlar om Renée Nybergs komplex. Reportern beskriver också att Nyberg inte behöver göra situps varje dag. Detta kan tolkas som att en platt mage är viktigt för Nyberg och läsarna. Det visar också att reportern utgår ifrån att alla gör situps varje dag om man inte har en perfekt mage. För kvinnor på 90-talet är en vacker kropp ett lyckat liv (Ambjörnsson et al 2001, s. 10-12).

Ett reportage från 1993 handlar om kärlek mellan olika kulturer "Gränslös kärlek...". De olika kulturerna är enligt skribenten svenskar och invandrare. Invandrare från alla kulturer utom den svenska har klumpats ihop till en kultur. Det finns ett tydligt "vi och dem" perspektiv genom hela texten. Invandrare beskrivs som "de andra". Den kärlek som beskrivs i reportaget är bara heterosexuell kärlek. Ordval som förekommer är till exempel att en svensk tjej som är med en kille som inte är svensk kan kallas "turkhora". Det är en av de intervjuade i reportaget som får berätta detta. (*Veckorevyn* 1993/14) Den postkoloniala feministiska teorin har under den här perioden kommit och enligt den är det viktigt att också ta in faktorer som ras/etnicitet och inte bara kön (Tollin et al 2005, s.83-88). Artikeln om kärlek mellan olika kulturer visar på en medvetenhet om detta då *Veckorevyn* väljer att representera fler etniciteter än svensk. Att *Veckorevyn* har klumpat ihop alla som inte är etniskt svenska skulle kunna tolkas som att de inte tänker på att representera alla etniciteter utan tycker mer att ämnet "förbjuden kärlek" är spännande.

En artikel från 1993 som analyserats handlar om något *Veckorevyn* kallar "Dörmattesyndromet". Artikeln som har rubriken "Är du en dörmatta?" tar upp beskrivningar av kvinnor som lider av detta syndrom, de vågar inte säga nej, lånar ut saker och kommer på ursäkter för andra människor. Trots att artikeln ska ta upp hur man botar dörmattesyndromet, reportern har varit på kurs om detta i Amerika, beskrivs personer som inte lider av det syndromet på ett negativt sätt. Den person som håller i kursen i Amerika beskrivs som en "självproklamerad bitch" två gånger. På det sättet är artikeln motsägelsefull. (*Veckorevyn* 1993/14) Ekman skriver om denna dubbelhet i tjejtidningar där tjejer uppmanas att ta makten över sina liv och strunta i vad andra tycker men ändå passa in i samhällets mallar (Ekman 1998, s.43-44). Denna artikel är ett tydligt exempel då läsarna uppmanas att inte vara dörmattor men de som inte är dörmattor, exempelvis ledaren av kursen beskrivs som bitchar. Detta kan tolkas som att samhällets mall är att tjejer ska vara dörmattor och om man bryter mot detta får man vara beredd på att bli uppfattad som en bitch. På det sättet både uppmuntrar och varnar *Veckorevyn* för att inte vara en dörmatta.

Både krönikan från 1997 och artikeln om dörmattesyndromet från 1993 nämner att kvinnor som tar för sig och bejaktar sig själva och sin sexualitet är läskiga och kontroversiella. De beskrivs inte på ett positivt sätt. Trots det beskrivs kvinnor som blir sexualiserade och har ett "dörmattesyndrom" inte heller positivt, de ska ändra på sig. För kvinnorna som läser detta finns ingen lösning på hur de ska bete sig.

I modereportaget från 1993 finns inte mycket text, rubriken lyder "Grunge". I textens beskrivs mest kläder och den stil som presenteras. Värt att nämna är att kvinnorna på bilderna benämns som "flickor" i en bildtext trots att kvinnorna på bilden ser vuxna ut. (*Veckorevyn* 1993/14)

Modereportaget från 1997 handlar om att kvinnor ska lära sig hur de ska klä sig rätt efter sin kroppsform, målet är att bli snyggare, reportaget har rubriken "Kläderna som gör dig ännu snyggare". Snyggare är samma sak som att se så smal ut som möjligt. "En kvinna med kvinnliga former ska inte klä sig i tigha kläder för att det gör att personen ser bredare ut". Kvinnornas olika kroppar beskrivs genom hela modereportaget. Ord som används i ingressen är "mellis, mullis, platt eller smal?". Alla kvinnorna i reportaget är normalbyggda men vissa kvinnor beskrivs som smala, andra som fyrkantiga och vissa som att de har kvinnliga former. Fokus ligger på att kvinnorna ska förändra sig för att se smalare ut, men dock inte för smal. (*Veckorevyn* 1997/15) Även här är det tydligt att läsarna uppmanas till att ta makten över sina liv och framförallt kläder. Under denna period har Hirdman (2004) analyserat att kvinnor uppmanas till att vara nöjda med sin kropp men anledningen är att detta är åtråvärt för mannen (Hirdman 2004, s.204). I detta modereportage märks det genom att kvinnorna inte ska ändra på sina kroppar utan bara kläderna så att kropparna ser snygga ut enligt samhällets mallar. På det sättet skapar *Veckorevyn* ett ideal som kan sätta spår i läsarna. Detta är något Jarlbro (2006) funnit i hela veckopressen (Jarlbro 2006, s.109). Detta modereportage säger något om det kroppsideal som fanns under denna period, alla förändringar fokuserar på att se smalare ut.

Flera av läsarbreven från period 3 handlar om att kvinnor vill ändra sig eller känner press på att de bör ändra på sig. Ett brev från 1997 handlar om en kvinna som lider av att hon har mycket hår på kroppen, speciellt på armarna. Hon undrar hur hon ska hantera detta. Ett annat läsarbrev från 1997 handlar om en kvinna som är orolig att hennes onani ska göra att hon förlorar oskulden. Hon undrar om hon måste sluta onanera på grund av att hon måste vara oskuld när hon gifter sig. Hon vill inte ändra på sig, men känner press på att vara oskuld. (*Veckorevyn* 1997/15) Hirdman skriver i sin analys från 1995 att *Veckorevyn* vänder missnöjet mot den egna kroppen och talar om för läsaren hur hon bör vara (Hirdman 2004,

s.202-203). Detta kan leda till att många läsarbrev handlar om missnöje. Ett brev från 1993 handlar om en kvinna som inte vill banta för att hon är nöjd med sin kropp men känner press på grund av alla smala kroppar som medier visar upp plus att hon ofta får höra att hon är tjock. Jarlbro skriver att på 90-talet diskuterades veckopressens skönhetsideal och om dessa ideal gjorde att tonåringar svälte sig själva (Jarlbro 2006, s.109). Denna insändare visar att läsarna blir påverkade av idealen men till skillnad från det Jarlbro skriver om att detta skulle leda till att läsare svälter sig själva finns det även vissa läsare som är kritiska till idealen. Detta visar också att läsare av *Veckorevyn* är samhällsmedvetna och vågar stå upp mot idealen som finns i medier. Det visar också att tjejer under den här perioden är trötta på idealen. Ett annat brev från 1993 handlar om en kvinna som inte vill sluta röka på grund av att killar tycker att det är äckligt när tjejer röker. Ytterligare ett läsarbrev från 1993 handlar om en kvinna som skriver att hon gärna vill vara hemma och ta hand om sin kille, men hon vågar inte tala om det på grund av den press hon känner på att vara jämställd. Hon tror att fler kvinnor vill vara hemmafruar men inte vågar säga det. (*Veckorevyn* 1993/14) Även detta läsarbrev visar att läsarna är medvetna om en kamp för jämställdhet men istället väljer denna läsare att stå emot kampen i sig.

Två läsarbrev från period 3 handlar om att kvinnor vill berätta om saker som sker i samhället. Ett läsarbrev från 1997 är från en kille som blivit hiv-smittad och att han mår dåligt över det. (*Veckorevyn* 1997/15) Ett läsarbrev från 1993 handlar om en kvinna som vill att det ska skrivas mer om riskerna med abort då hon tycker det är onödigt att göra många aborter. Hon är personligt berörd då hon själv inte kan bli med barn. (*Veckorevyn* 1993/14)

Ett läsarbrev från 1997 handlar om en person som berättar om varför hen mobbar folk. Anledningen är att folk ska visa hen respekt. Personen är sur för att många anser att mobbare är fega och dumma, men personen menar att de som mobbar vill hävda sig men är goda egentligen. (*Veckorevyn* 1997/15)

Ett annat läsarbrev från 1997 är från en tjej som skriver att hon är förälskad i en arbetskamrat som hon är god vän med. Hon vill inte riskera vänskapen genom att berätta om sina känslor. Experten tycker att hon borde berätta. (*Veckorevyn* 1997/15)

Ett läsarbrev från 1993 handlar om en tjej som skriver att hon tycker att det är jobbigt att vara eftertraktad av killar. Hon tycker att killar borde lyssna när man säger nej första gången vare sig det gäller att prata eller ha sex. (*Veckorevyn* 1993/14) Detta läsarbrev kan uppfattas som en

kritik mot att män inte respekterar kvinnor, under denna period finns en kamp om att kvinnan ska ha rätt till sin egen kropp och att männen som läsaren beskriver tar inte hänsyn till detta.

Detta är tio av de läsarbrev redaktionen valt att publicera.

6.2.3.2 Semiotisk analys

Omslaget till *Veckorevyn* nummer 14/1993 visar en kvinnas ansikte (se bild 5). Kvinnan är stylad, hon ler inte och har ett sensuellt uttryck. Hon tittar in i kameran. (*Veckorevyn* 1993/14) Hirdman (2004) har i sina analyser funnit att bilder av kvinnor på 90-talet har en kontaktsökande blick och att de är småleende, de ser på läsaren som att de såg sig själva i en spegel (Hirdman 2004, s.262-263). Detta är en bra beskrivning på hur kvinnan på detta omslag ser ut. Det finns flera puffar som beskriver innehållet i tidningen. En av puffarna beskriver reportaget om kvinnan på bilden.

På omslaget till *Veckorevyn* nummer 15/1997 finns en kvinna och en man (se bild 6). Båda är skådespelare på tv. Mannen sitter ned och kvinnan lutar sig mot hans bröst. Mannen ser nonchalant mot kvinnan, han tittar in i kameran och ler svagt. Hans fokus ligger på betraktaren. Kvinnan ser in i kameran med ett sensuellt uttryck, hon ser ut att vara mycket medveten om mannen. (*Veckorevyn* 1997/15) Även här stämmer Hirdmans (2004) analys om en kontaktssökande kvinna på bilden. I denna bild har mannen makten. Det är han som ser mest självsäker ut och det faktum att hon ligger i knät på honom gör att hon blir underlägsen och trånar men mannen kan välja om han vill ha kontakt med henne. Att han ser nonchalant ut gör att man som läsare tror att han är van vid att ha tjejer som trånar efter honom.

På omslaget finns flera puffar som beskriver innehållet i tidningen.

Till krönikan från 1997 finns ingen bild (*Veckorevyn* 1997/15). Till artikeln om dörmattesyndromet från 1993 finns en genrebild som föreställer en kvinna som ligger på knä på golvet. På hennes rygg ligger en dörmatta. Bilden är tagen ur ett fågelperspektiv och kvinnan tittar uppåt mot kameran, det gör att hon ser underlägsen ut. (*Veckorevyn* 1993/14) Bilden skapar en känsla av hur underlägsna tjejer som lider av dörmattesyndromet är.

Till personporträttet om Renée Nyberg har två bilder analyserats. En bild är en helkroppsbild och den andra är ett bröllopsfoto på henne och hennes man. På helkroppsbilden är hon iklädd en svart, tight långklänning och hon står framför ett rött skynke. Hon håller händerna i sidan. Färgerna symboliserar passion och hennes hållning utstrålar makt. Det signalerar också att hon är sexig för att klänningen är tight och att mycket av huden kring axlarna syns.

Bröllopsbilden är klassisk, hon har en brudklänning. De skrattar och bilden är kärleksfull. (Veckorevyn 1997/15) I bilden där Nyberg har en svart långklänning finns den dubbelhet som också finns i artiklarna. Bilden signalerar makt och självständighet, men att bilden uppfattas som sexig gör att detta blir för mannens skull. Hirdman (2008) skriver att i tidningar för tjejer där publiken antas vara heterosexuell visas sällan bilder på män men kvinnorna som visas på bild är ändå avbildade med en implicit manlig blick där kvinnan avbildas sexigt (Hirdman 2008, s.96-98). Bilden på Nyberg är ett exempel på detta. Hon hade kunnat avbildas som mäktig genom andra medel där hon inte behöver vara sexig.

Till bilden om kärlek mellan olika kulturer har en bild analyserats. Bilden föreställer en påklädd kvinna som håller om en naken man. De är lika långa och ser in i varandras ögon och på det sättet ser de jämlika ut. Men på grund av att han är naken så verkar han utsatt. Bilden är tagen ur en film som handlar om kärlek mellan olika kulturer och personerna på bilden är intervjuade i reportaget. (Veckorevyn 1993/14) Att *Veckorevyn* ändå valt den här bilden som visar att den svenska mannen är utsatt och den icke-svenska kvinnan har makt till skillnad från informationen i artikeln kan tolkas som att de vill visa en mångsidighet.

Till modereportaget från 1997 har två bilder analyserats. Det mest utmärkande för dessa bilder är att texten säger att de ska visa olika kroppsformer men alla kvinnorna ser väldigt lika ut i sina kroppar. Bilderna ska visa en kvinna med breda höfter och den andra bilden visar en kvinna som ska vara kort och tunn. Kvinna med breda höfter ska vara den kvinna i reportaget som har den största kroppsformen men hon är inte särskilt stor. Hon har fått kläder som ska dölja hennes kropp för att hon ska se slankare ut. Kvinnan som är kort och tunn är den smalaste kvinnan i reportaget och hon skulle ha tigha kläder för att få mer former. Idealet i artikeln verkar vara att inte vara stor men heller inte vara utan former. (Veckorevyn 1997/15) Detta kan kopplas till modereportaget från 1993 där två bilder analyserats. Både kvinnorna på bilderna är smala. Kläderna de har är bylsiga. En av kvinnorna på bilderna drar upp sin långklänning till låret. Detta har inget syfte i bilden, det går att ana att hon vill visa upp sin kropp eller har blivit ombedd att göra det. Detta kan tolkas som att den implicita manliga blicken även finns här då hon skulle kunna vilja visa sig sexig för en manlig blick. (Veckorevyn 1993/14) De fyra bilder som analyserats visar att det under period 3 är viktigt att framhäva sin kropp.

7. Slutdiskussion och sammanfattning

I det här avsnittet diskuteras resultaten för respektive period och här kommer vår forskningsfråga: hur avspeglas de tre perioderna i *Veckorevyns* framställning av kvinnor? att besvaras.

Under period ett finns ingen märkbar samhällskontext i *Veckorevyn*. Materialet är inriktat på kändisar, mode och skönhet. Trots att det i samhället hade skett stora förändringar för kvinnor och att ett världskrig pågick under den senare delen av denna undersökningsperiod har denna undersökning inte funnit mycket material kopplat till kriget eller kvinnokampen. Detta kan bero på att kvinnor läser veckopress för att fly från vardagen (Backberger 1966, 2003, s.57-58) och därför kanske de inte vill ha en tidning som handlar om samhället utan istället läsa om något annorlunda. *Veckorevyn* har heller inget uppdrag att visa vad som sker i samhället. De ideal för kvinnor som finns under denna period, som att sträva efter att se ut som en filmstjärna märks tydligt i denna uppsats analys av *Veckorevyns* material. Filmstjärnor används som mallar som visar hur man ska se ut. Kvinnor framställs som söta och de finns ofta med i reportage och artiklar som dekoration. Över hälften av alla reportage och artiklar under denna period handlar om kvinnor och det handlar inte bara om dem på områden som är klassiskt kvinnliga som mode och skönhet. Kvinnor förekommer även i artiklar och reportage om sport och fritidsysselsättningar. Där framställs kvinnor som huvudpersoner och kvalificerade. Inga reportage eller artiklar handlar om relationer och sex. Detta kan bero på att det fortfarande ses som något privat och som man inte vill diskutera i offentligheten. I läsarbreven finns brev som tar up frågor om relationer och detta kan tyda på ett intresse från läsarnas sida och att läsarna blir medvetna om att de kan ändra sina relationer. Under denna period blev det vanligare att kvinnor började förvärvsarbete, *Veckorevyn* avspeglar inte denna förändring för kvinnor eftersom undersökningen visar att 0 procent av artiklarna och reportagen handlade om karriär under den första perioden. Här hade *Veckorevyn* en möjlighet att uppmuntra kvinnan i sin tid att omfamna detta och utveckla sig själv. Men istället väljer de att rapportera om mode och skönhet och på det sättet bara påverka kvinnans skönhetsideal och behålla den position kvinnan redan har.

Under period två har många reportage och artiklar en politisk underton. De reportage som handlar om relationer handlar inte enbart om relationen utan de som har relationen har ett problem som finns på grund av samhället. De fyra reportage som analyserats noggrant i den kvalitativa analysen har en politisk underton där samhället kritiseras. Det finns artiklar som liknar krönikor där det finns en debatt och man diskuterar de ideal som finns i samhället.

Orden "kvinnokamp" och "kvinnans frigörelse" finns med i *Veckorevyn* (1977/15) och detta kan tolkas som en stor medvetenhet om vad som sker i samhället. Fokuset har till skillnad från period ett flyttas från kvinnorna till vad som händer runt kvinnor. Skönhetsidealet som finns under denna period är att kvinnan ska se dockaktig ut (Backberger, 1966, 2003, s.77). Detta märks i hur kvinnor framställs ibland annat modereportage men inte där kvinnor intervjuas och får tala för sig själva. Det märks dock att kvinnan framställs som ett bihang till mannen (Backberger 1966, 2003, s.70-73). Ofta är både en kvinna och man med i reportage som ett par. Det märks också på omslaget till *Veckorevyn* nummer 15 1977 där kvinnan är som en accessoar till mannen. Den andra vågens kvinnorörelse kämpar till stor del för politisk representation för kvinnor kvinnans befrielse som uppnås genom sexuell frigörelse. Kvinnorna i *Veckorevyn* framställs som frigjorda, de talar om sex och de har sex för sin egen skull, bland annat reportaget om kvinnan som prostituerar sig (*Veckorevyn* 1977/15). Det märks också på grund av p-piller finns med i rapporteringen om kvinnor. Den politiska representation märks i den politiska underton som finns med i framställningen av kvinnor. Under denna period har *Veckorevyn* valt att använda sin möjlighet att påverka läsaren på ett sätt som utvecklar kvinnan. De väljer att avspegla den kvinnokamp som finns och visa olika personer som vågat göra saker annorlunda.

I period tre finns inte mycket samhällskontext i det material som denna uppsats undersökt. Kvinnorna är i fokus men det framställs på ett sexualiserat sätt och det kvinnorna gör, gör de ofta för att behaga männen. Kvinnorna framställs på ett sätt som visar att de har makt och det finns även tips och vägledning till att göra karriär men det finns ofta en underton av att detta görs för att se bra ut för någon annan. Det finns en dubbelhet i tidningen då karriär och egna beslut beskrivs som något bra för en själv, och ett plus är att killar också attraheras av detta. På det viset finns kvinnas strävan efter att behaga mannen alltid där. Den feministiska kamp som finns under denna period är främst att kvinnan ska ta makten över sin egen kropp. Där det märks i det material som analyserats djupare i denna uppsats är i en krönika som handlar om att män sexualiseras på samma sätt som kvinnor och då blir det en debatt medan kvinnor sexualiseras hela tiden utan att man reagerar. Det märks också i några läsarbrev, bland annat ett där en läsare beskriver att hon tycker att killar ska lyssna när man säger nej och en tjej som känner sig pressad att banta på grund av mediernas ideal men egentligen inte vill göra det. Ett tydligt i budskap i *Veckorevyn* är att man ska vara smal och det ska läsarna sträva efter att bli. Detta budskap finns i modeartiklar och i reportage om kändisar. Där det inte finns en självklar koppling till kroppen tas det ändå upp. Att krönikörer och läsarbrev tar upp att de

inte är nöjda med de ideal som *Veckorevyn* uttrycker dels att de blir påverkade men också att de vill förändra och har tröttnat på att samma ideal visas hela tiden.

Under denna period har *Veckorevyn* backat i sin avspeglning av vad som sker för kvinnor i samhället. Under period två finns en tydlig avspeglning som är borta. *Veckorevyn* väljer istället att avspegla kroppsideal och fokusera på individualism. Individualismen och narcissismen som finns i *Veckorevyn* kan vara en anledning till att den feminism som ändå finns i samhället under period tre inte kommer till uttryck i tidningen. De vill utveckla kvinnan men inte för att våga stå emot samhällets ideal utan för att upprätthålla idealen som redan finns.

Under period ett avspeglas den första vågens kvinnorörelse knappt alls i *Veckorevyns* framställning av kvinnor. Kvinnokampen som finns i samhället finns inte med när man beskriver kvinnor i *Veckorevyn*. På det ställe där kvinnas förändrade position syns är att de finns med i artiklar om sport och fritid. Kvinnorna i *Veckorevyn* under period ett framställs ofta som dekoration, de är söta flickor.

Under period två avspeglas den andra vågens kvinnorörelse i framställningen av kvinnor genom att de beskrivs som intresserade och medvetna om den kvinnokamp som finns. Kvinnorna i *Veckorevyn* kämpar för jämställdhet och de berättar om sina historier med en politisk underton. Kvinnorna i *Veckorevyn* framställs som samhällsmedvetna kvinnor och de vill ha en förändring.

Under period tre avspeglas knappt alls den tredje vågens kvinnorörelse i framställningen av kvinnor, speciellt i det redaktionella materialet. I det redaktionella materialet är kvinnorna sexualiserade och deras strävan efter att behaga mannen är centralt. Kvinnokampen syns i läsarbrev och i en del krönikor där läsarna beskriver att de är trötta på *Veckorevyns* ideal. Kvinnorna i *Veckorevyn* under period tre är smala och det är så alla läsare ska se ut, de är självständiga men ska passa in i samhällets mall. Den glimt av tredje vågens kvinnorörelse som finns är i läsarbreven där kvinnorna framställs som medvetna och trötta på idealen.

Veckopressen har enligt Jarlbro (2006) möjlighet att sätta spår i läsarna (Jarlbro 2006, s.109). Men som denna undersökning visar utnyttjar inte *Veckorevyn* denna potential för kvinnorörelse utan mer för skönhet och mode. *Veckorevyn* har en samhällskontext under period två där ämnen som kvinnokamp tas upp. Denna samhällskontext är dock till stor del försvunnen i period tre. Detta innebär att *Veckorevyn* har en viss avspeglning av vad som sker i samhället trots att detta inte är *Veckorevyns* uppgift. Dock tar *Veckorevyn* inte chansen att informera sina läsare om vilka ändrade samhällsvillkor som finns för kvinnor i sin tid.

Källmaterial

1936 *Veckorevyn* nummer 26
1937 *Veckorevyn* nummer 15
1938 *Veckorevyn* nummer 15
1939 *Veckorevyn* nummer 14
1940 *Veckorevyn* nummer 14
1941 *Veckorevyn* nummer 14
1942 *Veckorevyn* nummer 14
1943 *Veckorevyn* nummer 15
1944 *Veckorevyn* nummer 14
1945 *Veckorevyn* nummer 14

1970 *Veckorevyn* nummer 15
1971 *Veckorevyn* nummer 15
1972 *Veckorevyn* nummer 15
1973 *Veckorevyn* nummer 14
1974 *Veckorevyn* nummer 15
1975 *Veckorevyn* nummer 15
1976 *Veckorevyn* nummer 15
1977 *Veckorevyn* nummer 15
1978 *Veckorevyn* nummer 15
1979 *Veckorevyn* nummer 15

1990 *Veckorevyn* nummer 14
1991 *Veckorevyn* nummer 15
1992 *Veckorevyn* nummer 15
1993 *Veckorevyn* nummer 14
1994 *Veckorevyn* nummer 14
1995 *Veckorevyn* nummer 15
1996 *Veckorevyn* nummer 15
1997 *Veckorevyn* nummer 15
1998 *Veckorevyn* nummer 15
1999 *Veckorevyn* nummer 15

Kvalitativ analys

För den kvalitativa analysen har vi använt följande nummer: 1936/26, 1939/14, 1973/14, 1977/15, 1993/14, 1997/15.

I dessa nummer har omslag, reportage, artiklar, läsarbrev och bilder analyserats.

Referenslista

- Ambjörnsson, F; Ambjörnsson, S; Janke, E; Jönsson, M; Sörensson, E (2001). *Uppror pågår – feminister i tre generationer*. Stockholm: Alfabetabokförlag AB
- Backberger, B (2003, original 1966). *Det förkrympta kvinnoidealet*. Avesta: STC
- Berglez, Peter. Kritisk diskursanalys, i Ekström, Mats & Larsson, Larsåke (red.) (2010) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur
- Bernadotte, K (1975). *Ett sånt liv!* Stockholm: Alb. Bonniers boktryckeri
- Ekman, K (1998). *Var så god – makt, kön och media*. Stockholm: Rabén Prisma
- Fagerström, L & Nilson, M (2011). *Genus, medier och masskultur*. Dalby: Prepress Litho Montage AB
- Fogde, Marinette. Bildanalys, i Ekström Mats & Larsson Larsåke (red.) (2010) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur
- Gemzöe, L (2010). *Feminism*. Smedjebacken: ScandBook
- Hillesund, Terje. (1994) *Står det noe nytt? Innføring i analyse av aviser och nyheter*. Fredrikstad: Institutt for journalistikk
- Hirdman, A (2008). *Den ensamma fallosen*. Falun: Scandbook
- Hirdman, A (2004). *Tilltalande bilder – Genus, sexualitet och publiksyn i Veckorevyn och Fib aktuellt*. Stockholm: Elanders Digitaltryck AB
- Jais-Nielsen, E (2004). *Tidskriftsdesign*. Stockholm: Ordfront, Fälth & Hässler
- Jarlbrog, G (2006). *Medier, genus och makt*. Danmark: Narayana Press
- Larsson, L (1989). *En annan historia – om kvinnors läsning och svensk veckopress*. Stockholm/Stehag: Symposion Bokförlag & Tryckeri AB
- Lundgren, K och Ney, B (2011) *Pennskaft reportrar tidningskvinnor*. Stockholm: E-print
- Tollin, K & Törnqvist, M (2005). *Feministisk teori i rörliga bilder*. Lund: Grahn's Tryckeri AB

Digitala källor

- Bonnier Tidskrifter. 2015. Historik. <http://www.bonniertidskrifter.se/Om-oss/Historik/> (Hämtad 2015-01-07).

Bilaga 1

Kodschemata variabler

År

Epok

1. Första vågens kvinnorörelse
2. Andra vågens kvinnorörelse
3. Tredje vågens kvinnorörelse

Vad handlar puffarna om eller vilket huvudämne tas upp på omslaget?

1. Kändisar
2. Kungligheter
3. Mode
4. Beskrivning av bild
5. Sex
6. Relationer
7. Samhällsfrågor
8. Teknik
9. Mat
10. Hälsa
11. Inget
12. Annat

Är omslaget illustrerat eller fotograferat?

1. Fotografi
2. Illustration

Vad avbildas på omslaget?

1. Kvinna
2. Man
3. Familj
4. Barn
5. Natur

Är chefredaktören en man eller kvinna?

1. Man
2. Kvinna

Finns det en spalt från chefredaktören?

1. Ja
2. Nej

Vad handlar chefredaktörens kommentar om?

1. Nästa nummer
2. Mat
3. Kändisar
4. Mode

Finns det frågor eller brev från läsare?

1. Ja
2. Nej

Vad handlar läsarnas frågor eller brev om?

1. Relationer
2. Sex
3. Hushållstips
4. Mode/skönhet
5. Teknik
6. Natur
7. Hälsa
8. Karriär
9. Annat

Vem svarar på läsarnas brev eller frågor?

1. Anonym
2. Expert
3. Ingen

Är mannen/kvinnan/ingen problemet och ska ändra på sig i frågorna eller breven?

1. Mannen
2. Kvinnan
3. Ingen

Vad handlar annonserna om?

1. Skönhet/mode
2. Medicin
3. Städning

4. Mat
5. Teknik
6. Transport
7. Övrigt t.ex. kontaktannonser, film, jobb
8. Barnartiklar/barnavård
9. Hygien
10. Inredning
11. Utbildning
12. Resor
13. Tävlingar
14. Tobak
15. Musik

Vad handlar artiklar och reportage om?

1. Kändisar
2. Kungligheter
3. Politiska personer
4. Vardagspersoner
5. Relationer
6. Sex
7. Sport
8. Samhällsfrågor
9. Vetenskap
10. Mode/skönhet
11. Kultur
12. Pionjärer
13. Livsstil
14. Karriär

Är det en man, kvinna eller något annat som är huvudperson i reportagen och artiklarna?

1. Kvinna
2. Man
3. Annat

Fördelning av material – se frekvenstabell

1. Artikel

2. Personporträtt
3. Reportage
4. Novell
5. Krönika
6. Skvaller
7. Modeartikel
8. Serie
9. Bildmaterial
10. Illustrationer
11. Läsaerbrev
12. Korsord
13. Horoskop
14. Tips
15. Test
16. Plocksida
17. Annonser
18. Sidantal
19. Kåseri

Bilaga 2

Exempel på kvalitativ innehållsanalys från 1936/26

Resterande analyser finns att tillgå hos Jenny Carlsson och Lisa Dahlgren.

Nr 26 Veckorevyn 1936 reportage 2

Huvudsakligt innehåll/sammanfattning

Reportaget handlar om holländska simmerskor och en holländsk simtränare. Reportern har varit i Holland och träffat dem båda. Det handlar främst om simmerskan Willy den Ouden som intervjuas.

Journalisten jobbar på tidningen eller frilans?

”Veckorevyns flygande” beskrivs reportern som. Jag antar att hen jobbar på Veckorevyn.

Makronivån

Tematisk struktur, huvudtema och deltema

I rubrik och ingress verkar huvudtemat vara simtränaren ”Mutter” Braun och att hon vill komma till Sverige för att träna svenska simmerskor. Men större delen av texten handlar om den holländska simmerskan Willy den Ouden, både att få tag i henne och intervjun med henne. Det är sedan på hennes fars vägar de får prata med Mutter Braun. Det handlar om simtränaren i slutet av artikeln och det är inte lika mycket text om henne som det är om Willy. I början av reportaget handlar det också mycket om Holland. Hur det ser ut där, hur klimatet är och hur det är att vara turist där. Reportern utger simtränaren som huvudtema och då ses simmerskan Willy som ett deltema. Ett annat deltema är beskrivningen av Holland som får ganska mycket plats.

Vad förmedlas i rubrik och ingress

Rubriken förmedlar att Mutter Braun vill till Sverige för att träna svenska simmerskor. Ingressen förmedlar också detta och att Mutter Braun ligger bakom de holländska simmerskornas framgångar. Den sista meningen i ingressen lyder ”Willy den Ouden med sängdags kl 10 vill så gärna dansa...”. Innan man läst resten av texten kan denna mening i ingressen misstolkas till att Mutter Braun fortfarande tränar Willy och att det är hon som bestämt att det är sängdags kl 10 och därför kan hon inte dansa fast hon vill. När man läst texten förstår man att det är Willys pappa som bestämt att det är sängdags kl 10 för att Willy ska träna simning kl 8 på morgonen. Willy säger också att dans är ett av hennes stora intressen men att hon sällan gör det eftersom hon går och lägger sig tidigt.

Vilka aktörer som förekommer och vad de representerar

En aktör är Willy den Ouden som representerar sig själv men också på ett sätt alla de holländska simmerskorna eftersom reportern skriver om dem alla men bara träffar Willy.

En annan aktör är kyparen på restaurangen där reportern väntar på Willy. Han representerar en typisk holländare. Han får inte säga så mycket, men han ger lite information om Willy.

Willys pappa, Papa den Ouden, är en aktör som håller sig i bakgrunden, de pratar om honom men han får själv aldrig komma till tals.

Marie Braun är ännu en aktör. Hon är också simmerska och hennes nummer får reportern av Papa den Ouden. Hon representerar sig själv men också simmerskor som slutat simma för att de gift sig. Hon är med mycket kort och ger sedan reportern hennes mammas, Mutter Braun, adress. Mutter Braun får representera sig själv.

Orsak/verkan

Ett exempel på orsak/verkan i texten är simtränaren Mutter Braun som framstår som orsaken till att de holländska simmerskorna tar världsrekord. Det framgår av att hon tränat dem alla. Det framgår också av att hon säger att om hon fick träna svenska simmerskor skulle de också kunna ta världsrekord.

Ett annat exempel på orsak/verkan i texten är när reportern frågar om Willy är förlovad precis efter att ha pratat om att hennes pappa är sträng och säger att hon måste gå och lägga sig vid 10 och därför inte kan vara ute och dansa. Hon säger att hon inte är förlovad och då kan det tolkas som att hon inte är det för att hon inte kan vara ute och dansa.

Vem riktas aktörernas kommentarer mot

Willys, kyparens, Papa den Oudens och Marie Brauns kommentarer är riktade mot reportern. Mutter Brauns kommentarer är dock förutom till reportern också riktade till de som bett henne komma till Stockholm en eller två månader för att träna simmare, Mutter tycker att det är för kort tid.

Mikronivån

Textuella luckor, vad vi förväntas kunna, förförståelse

Det finns nästan inga textuella luckor i texten, alla personer beskrivs noggrant och även deras bakgrund så någon som aldrig har hört talas om personerna skulle också förstå.

Den enda luckan är att reportern använder pronomenet ”vi” när han berättar saker som ”de” gör. Det beskrivs aldrig vem som är med hen, men ett antagande man kan göra är att det är en fotograf eller ännu en reporter.

Global/lokal koherens (textens helhet i relation till dess delar)

Huvudtemat i texten hänger inte ihop med text och rubrik och ingress. Rubriken och ingressen utger att texten kommer att handla om simtränaren när den egentligen mest handlar om simmerskan Willy. De bilder och bildtexter som finns vid sidan av texten ger mervärde och ny information.

Överflödig/irrelevant information

Eftersom huvudtemat och deltemat i texten är simtränaren och simmerskorna är informationen om Willys pappas restaurang överflödig. När de ringer upp den före detta simmerskan Marie Braun beskrivs hennes mans företag vilket också är överflödigt.

När de ska träffa Willy beskriver de hennes utseende ingående vilket inte hade behövts för att förstå texten, det finns även bilder på henne vid sidan av henne så läsaren själv kan se hur hon ser ut och därför behöver inte reportern beskriva det. Att reportern frågar om Willy är förlovad kan också tyckas överflödigt i relation till huvudtemat och deltemat i texten.

Ordvalen, speciellt ord runt kvinnor – hur beskrivs de?

Simmerskorna skrivs inte ut som simmerskor eller simmare, utan de är alltid ”simmarflickor” eller ”simmartöser”. Första gången reportern försöker få kontakt med Willy beskriver han henne som ”flickebarnet”. Willys röst beskrivs som ”barnslig”. När Willy kommer fram till reportern, trots att han just då inte vet att det är hon, beskrivs hennes sätt att prata som ”blygt”. Han beskriver det sedan som att hon ler ”inbjudande”, att hon har vita tänder och röda omålade läppar. En av Willys konkurrenter beskrivs som ”lilla” och ”söta”. När Willy skakar på huvudet beskrivs hennes huvud som ”lockat” ”välfrisat” och ”lilla”. Reportern beskriver att hon rodnar när han säger att många blir glada när de får höra att hon inte är förlovad. Han beskriver också efter det hennes leende som ”skälmskt”.

Även Mutter Braun beskriver simmerskorna som ”simmarflickor”. De simmerskor som tagit världsrekord beskrivs av reportern som ”världsrekordsflickor”.

I en bildtext till en bild på Willy som cyklar beskrivs hon som ”den sköna cyklisten”. Bildtexten till en annan bild av Willy beskriver henne som ”glad och söt” trots att hon precis då inte tagit världsrekord.

Sociokulturella kontextualiseringar, motverka ideologiska processer. Skulle det kunna se ut på ett annat sätt? Sociala konstruktioner osv.

Genom hela texten skulle simmerskorna kunna beskrivas mer som professionella. Deras simning beskrivs ofta som en fritidssyssla och reportern frågar vad de har för sysselsättning förutom simning och blir förvånad när Willy den Ouden inte gör något speciellt annat och antar då direkt att hennes familj är förmögen.

Reportern intresserar sig också mycket för turismen i Holland i stora delar av reportaget trots att det ska handla om simning.

När reportern ska träffa Willy, som tidigare på telefon sagt att hon egentligen inte har tid att träffas, är reportern beredd att strunta i henne. Hen beskriver hur det snart är dags att träffa Willy när en ”alla tiders raring” frågar om hon får slå sig ned vid bordet. Hen beskriver då hur hen tycker att Willy kan vänta några minuter och ber ”raringen” att slå sig ned. Hen förstår sedan efter ett tag att ”raringen” är Willy. Hen verkar på det sättet förvånad över att en kvinna som idrottar kan vara vacker.

Semiotisk analys

Denotation – vad föreställer bilden

Reportaget innehåller fem bilder.

De tre mindre bilderna föreställer Willy den Ouden som cyklar, Mutter Braun som gratulerar en simmerska och utsidan av Papa den Oudens restaurang. Jag kommer inte analysera dessa bilder mer ingående.

De två större bilderna kommer jag dock analysera mer. De ena föreställer två svenska simmerskor och Willy den Ouden i baddräkter. De är blöta. Bakom dem finns en publik.

Den andra större bilden föreställer Willy den Ouden som ler och håller i en blombukett.

Semiotiska resurser – linjer typsnitt, vilka element binds samman

Rubriken binds samman med bildtexten till bilden på de två svenska simmerskorna och Willy. De handlar om samma sak. Den stora bilden på Willy är fristående från texten då den enligt bildtexten ska föreställa när hon inte tar ett världsrekord. Texten handlar om hennes världsrekord.

Relation mellan bild och text - Förstår vi bilden utan texten

Utan rubrik och bildtext till bilden på de två svenska simmerskorna och Willy skulle man med brödtexten inte kunna förstå vilka de är. Det skulle kunna gå att anta att de alla är holländskor eftersom texten handlar om det. Utan någon text skulle man kunna förstå att kvinnorna på bilden är kända för sin simning på något sätt eftersom det finns en publik bakom dem.

Den stora bilden på Willy kan egentligen vara vem som helst, på bilden syns det inte att hon är simmerska. Man skulle kunna anta att hon har vunnit någonting eftersom hon ler stort och håller i en blombukett.

Den avbildade personens hållning, tillgänglig, var är dennes blick riktad

Bilden på de tre simmerskorna visar tre avbildade kvinnor. Med hjälp av bildtexten förstår vi att kvinnan i mitten är den holländska simmerskan Willy och att de andra två är svenska simmerskor. De två svenska kvinnorna ser ganska osäkra ut då de kryper ihop lite och håller i Willy. Kvinna till höger tittar rakt in i kameran men ler inte vilket gör att hon uppfattas som osäker. Kvinnan till vänster tittar snett framåt åt höger i bilden, hon har blicken fäst på något på sidan. Hon ler men hennes hållning gör ändå att hon ser osäker ut. Willy har rak hållning och upplevs som säker och lite maktfull eftersom hon också står i mitten av bilden. Hon ler svagt och har ögonen riktade åt höger. Att hon bara ler svagt gör att hon ser mer van ut vid situationen än de andra två kvinnorna.

I den andra bilden på Willy har hon en avslappnad hållning, hon tittar till vänster. Hon ser glad och avslappnad ut.

Kompositionsnivå – bild och form- perspektiv, typ av bild, kontraster – både tekniska och mellan personer på bilden

Bilden på de tre kvinnorna är en helbild. Det finns en kontrast mellan de svenska kvinnorna och Willy, de ser osäkra ut och hon ser säker ut. Det gör att Willy blir huvudpersonen på bilden.

Bilden på enbart Willy är en halvbild och den är också beskuren kring hennes kropp så det finns ingen bakgrund. Det gör att det är svårt att sätta in henne i ett sammanhang. Om inte texten funnits hade det inte gått att förstå att hon är simmerska. Men när vi vet det kan vi anta att linnet som skymtar vid hennes axlar är en baddräkt och att hennes hår är bakåtkammat för att hon nyss klivit upp ut vattnet och dragit det bakåt. Men det hade lika gärna kunnat vara en medveten frisyr.

Konnotation - Kulturella föreställningar

I bilden på de tre kvinnorna gör jag slutsatsen att Willy är bättre på att simma än de andra två kvinnorna. Deras kroppshållning påverkar till stor del denna tolkning. Detta bekräftas sedan av bildtexten.

I den stora bilden på Willy gör jag tolkningen att hon vunnit något stort eftersom hon håller i en blombukett och ler stort. Det framgår sedan av bildtexten att hon vid tillfället när bilden togs inte hade slagit något världsrekord. Men hennes hållning och uttryck gör att jag tolkar bilden på det sättet.

Ideologisk nivå - Sociala normer

I bilden uppfattas de tre kvinnorna som kändisar för att de har en publik bakom sig. Är någon känd så finns det ofta många personer som ser upp till den kända personen och vill därför titta på personen och vara så nära personen som möjligt. Det framgår av de uppstickande huvudena i folkmassan bakom de tre kvinnorna.